

Ljudska

PRAVICA

LETO XXIV. Stev. 117
IZDAJA IN TISK
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIG
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVIC
Cena izdaja vsaki dan razen
petke - Cena 18 dinarjev

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1938 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2 - BORBO -

De Gaulle zagovarja vojaški udar v Alžiriji in svojo vlogo arbitra v Franciji

Po vsem Parizu in okolici je delavstvo odgovorilo s protestnimi stavkami - Nasprotja v alžirskem odboru narodne rešitve - KPF terja nujne ukrepe proti upornim generalom

Pariz, 19. maja (Tanjug). - General Charles De Gaulle, ki je v četrtki izjavil, da je pripravljen prevzeti oblast, se je davi odpeljal z avtomobilom iz Colomba v Pariz. Bivši vodja Gibanja zbiranja je napovedal za danes popoldne sestanek z novinarji. De Gaulle je prispel v Pariz ob 15. in imel v hotelu Palace d'Orsay napovedan sestanek z novinarji. Na njem je izjavil, da je nemara napočil čas, ko bi utegnil biti deželni znova neposredno koristen. Lahko bi bil koristen, kakor je bil koristen takoj po vojni na čelu vlade Francoske republike, če ljudstvo to hoče. Razlog, da bi lahko bil koristen, je tudi v tem, da ni vezan na nobeno stranko. Tisto, kar se je zgodilo v Franciji, v odnosu na Alžirijo, je dejal, in v Alžiriji v odnosu na Francijo, bi lahko povzročilo zelo hudo nacionalno krizo. Lahko pa bi to bil tudi začetek nekakšnega preporoda. Izključna vladavina strank ni urenila in ne more urediti važnih problemov, na katere je zadela Francija, zlasti ne povezave Francije z afriškimi narodi. Če pojde tako dalje, bi lahko režim sprejemal programe, ne bi našel pa izhoda iz sedanjega položaja. Na vprašanje, kaj je mislil, ko

General Charles De Gaulle

bljki samo tista, ki jo republika komu zaupa. Nobenega poskusa ne bom napravil, da bi kršil pravice republike, izvzemši poskus, katerega cilj bi bil, da bi z zakonitimi sredstvi dosegli spremembe v političnem sistemu, ki so videti po-

trebne. Po njegovem mnenju je nevarnost v tem, da bi bila Francija prisiljena k ukrepom, ki bi bili nedvomno najslabši izmed vseh. Posebno pozornost so vzbudili tisti deli De Gaullove izjave, v katerih je natančno pojasnjeno njegovo gledišče o sedanjih problemih v Severni Afriki in Alžiriji. »Razumem akcijo, do katere je prišlo v Alžiriji,« je dejal. »Tudi vojska je razumela ta položaj in je ravnala prav,« ko je ukrenila vse, da prepreči prelivanje krvi. Glavno, kar je treba zdaj storiti, je, da preprečimo odcepitev Alžirije in ohranimo enotnost vojske kot instrumenta države. Treba pa je pohiteti, ker se dogodki naglo razvijajo.« Ob koncu sestanka so De Gaulle vprašali, ali je pripravljen podrediti se parlamentarni proceduri za prevzem oblasti in programu, ki bi ga v tem primeru moral uveljaviti za ureditev razmer v Alžiriji in Afriki. »Če bi mi zaupali oblast v tako izrednih pogojih je spričo težavnega položaja jasno,« je dejal, »da ne bi mogli uporabiti običajne, marveč neogibno tudi izredno proceduro. Sicer pa bom o tem neposredno obvestil pristojne organe.« Kar zadeva drugo vprašanje, je De Gaulle rekel, da o programu za zdaj ne more povedati nič natančnejšega, ker »francoski narod v tem trenutku išče arbitra, ni pa običajno, da bi arbitar vnaprej povedal svoje mnenje.« Po sestanku je De Gaulle spet zapustil Pariz in se vrnil v Colombay.

narodne rešitve. Da pučisti niso složni, je bilo opaziti že včeraj ob tretji reorganizaciji odbora rešitve, ko prebegli degolistični poslanec Soustelle ni hotel prevzeti njegovega vodstva. Nadalje javljajo, da je general Salan, ki uradno še vedno v imenu vlade opravlja funkcijo glavnega poveljnika, že dvakrat ponudil ostavko zaradi nesporazuma z nekaterimi člani odbora, da pa je nocoj končno umaknil svoj odstop. Ministrstvo za informacije je skupaj s francoskim notranjim ministrom sporočilo, da bo cenzuriralo vsa poročila časopisnih agencij o Alžiriji, zlasti še vesti, ki bodo prišle od tam. Splošno prepričanje je, da se je položaj po izjavi generala zaostрил do te mere, da utegne vlada pretrgati vse stike z De Gaulle. Francoska Socialistična stranka je nocoj objavila, da je general zahteval oblast, ki bi mu bila izročena z izredno proceduro pod pogoji, ki bi jih sam postavil. Na ta način je zavrnil republikansko ustavo. Socialistična stranka računa, da bo vlada ohranila red in zakonitost, da bo odobila sleherni pritisk in ohranila nacionalno enotnost v vsej republiki.

BOJ ALŽIRCEV se bo nadaljeval vse do priznanja njihove pravice do neodvisnosti

Pariz, 19. maja (Tanjug). Vodstvo Alžirske osvobodilne fronte je danes objavilo, da »notranja protivolja Francije ne bodo niti za hip odvrgla alžirskega naroda od častnega boja za dostojanstvo in neodvisnost«. Letaki, ki jih je Osvobodilna fronta danes raztrosila po Franciji, poudarjajo, »da generalski puč v Alžiriji ni presenetil alžirskih borcev,« ki bodo »nadaljevali oboroženi boj, dokler ne bo francoska vlada pripravljena pogajati se z alžirskimi voditelji na podlagi priznanja pravice alžirskega naroda do neodvisnosti.«

Radio Alžir opozarja v današnjih poročilih na močan pritisk osvobodilnih komandosov po vsej Alžiriji. Udarne skupine so napdale na področju mesta Bona, na vzhodu Alžirije kot tudi v zahodnih krajih dežele, okrog Mostan-gema in Orana. Po podatkih, ki jih je objavil štab generala Salana, je bilo več Francozov ranjenih. Nedaleč od Orana je bila uničena francoska postojanka z njenim poveljstvom vred. Protestna stavka, ki so jo organizirali pariški delavci, zlasti osebje elektrarn in plinarn ter mestnega prometa v času De Gaullove tiskovne konference, je bila nocoj končana. Politbiro Komunistične partije Francije je izdal posebno objavo, v kateri naglašja, da se je De Gaulle pokazal kot »pobudnik in voditelj zarotnikov v Alžiriji«. Ko poudarja, da so De Gaullove zahteve po oblasti »protiustavne«, terja Politbiro KPF od vlade »nujne ukrepe proti subverzivnim elementom in odstranitve upornih generalov s poveljniških položajev, da bi bila republika obvarovana.« Po vesteh, ki so nocoj prispеле v Pariz, današnje De Gaullove izjave niso odstranile nasprotja, ki že nekaj dni vladajo v odboru

Obmejni promet z Avstrijo bo razširjen

Beograd, 19. maja (Tanjug). - V Beogradu je bil danes parafiran dopolnilni sporazum k sedanjemu jugoslovansko-avstrijskemu sporazumu iz leta 1953 o ureditvi obmejnega prometa med obema deželama. Dopolnilni sporazum, ki ga je pripravila mešana delovna skupina na svojem zasedanju v Beogradu od 13. do 19. maja, določa znatno razširitev obmejnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo.

VREMENSKA NAPOVED

Pretežno sončno z delno oblakastostjo. Temperature ponoči med 8 in 10, v Prilomu okoli 14, najvišje dnevne okoli 21 stopinj C. Podrobtje visokega zračnega pritiska, ki zajema srednjo Evropo, Alpe in Balkan, počasi slabi. Od zahoda se bližajo kontinentalne frontalne motnje, nad našimi kraji pa se še vednoadržuje toplo vreme.

V vesel in slavnosten Dan mladosti Nekaj priprav po okrajih LR Slovenije

Vsak dan beremo in sledimo poročilom o poti Titove štafete mladosti, vsak dan, čim bliže smo 25. maju, smo priče nesterilnim prireditvam v počastitev Dneva mladosti. Programi proslav so tako bogati in pestri, posebej sedaj, v Tednu mladosti, da jih ni moč zaobjeti v nekaj skopih vrstah. S ponosom pa lahko ugotovljamo, da se silna razgibanost vse jugoslovanske mladine, od najmlajših pa do tistih mladih ljudi, ki že ravnajo s stroji in opravljajo druga odgovorna dela, do graditeljev avto ceste, do sodelovanju vseh organizacij in društev, preliva v mogočen veleto izrazov ljubezni in predanosti predsedniku republike Titu. Njegov rojstni dan, 25. maja, Dan mladosti vse naše socialistične mladine je pred durmi. V Sloveniji so razgibani vsi okraj, prednjači pa trboveljski. V Hrastniku bodo 25. maja zbori pionirskih odredov, parada mladosti na telovadišču in zbor mladine s kulturnim programom. V Stoklarni bodo svečano odprli razstavo Kluba mladih proizvajalcev. Tudi mladi generaciji v drugih zasavskih občinah gre ob pripravah na Dan mladosti vse priznanje. V Trbovljah na primer so imeli uspeh glasbeni festival, ki je bila revija glasbene dejavnosti v okraju. Jeseniška mladina bo praznovala Dan mladosti na

z žičnico povzpeli na Pohorje. Njihovi vrstniki v Lovrencu na Pohorju, ki so med prvimi v mariborskem okraju v izpolnjevanju gesla »Ljudsko tehniko pionarjem in mladini«, bodo 25. maja spustili v zrak 200 zrnjev. Razen omenjenih so še drugi okraj in občine širom po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, ki se z razstavami, s filmi, predavanji o maršalu Titu, pesmijo, z odrskimi deli, recitacijami, izletji, s pohodi po partizanskih poteh, z zborovanji, s sprejemi v pionirsko in mladinsko organizacijo ter v ZK in SZDL, s športnimi tekmovanji in tako dalje in tako dalje pripravljajo na naš najboljši majski dan - Dan mladosti. Iz Slovenije bo tudi okrog sto ljudi, med njimi pevski zbor »Tone Tomšič« in Akademski plesni orkester iz Ljubljane ter Marjana Deržaj ter Zlata Gašperšič, s koncerti nastopajo v delovnih kolektivih Beograda in tudi na proslavah 25. maja v Beose bodo skupno s pripadniki JLA

PROSLAVE DNEVA LETALSTVA MLADINA OBISKUJE LETALSKE ENOTE Tudi letos bodo sprejemi za družine in otroke padlih pilotov in borcev NOV

Beograd, 19. maja (Tanjug). V vseh letalskih enotah JLA bodo svečano proslavili 21. maj - Dan jugoslovanskega vojnega letalstva. Pestre in bogate priprave na proslavo Dneva letalstva potekajo hkrati s pripravami na proslavo Dneva mladosti. V okviru teh priprav so številne enote organizirale revije kulturno-zabavnega dela, ki jim je razen pripadnikov vojske prisostvovala tudi mladina iz bližnjih krajev. Ob Dnevu letalstva so organizirali tudi številne obiske šolske mladine na letališčih. Mladina

obiskuje tudi vežbališča, kjer med drugim izvajajo letalske vaje. Graditelji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb so obiskali nekatero letalsko enoto blizu gradbišča, kjer so si ogledali letala, helikopterje in optalno letalsko tehniko. Pripadniki letalskih enot so imeli pred svojim praznikom v številnih solah, podjetjih in po vseh veliko število predavanj in ustnih časopisov, ki so jih spremljali filmi. Poveljstva bodo tudi letos na Dan letalstva organizirala sprejeme za družine in otroke padlih pilotov, za predstavnike pionirjev in mladine, kot tudi za otroke padlih borcev.

POT ŠTAFETE MLADOSTI PO MAKEDONIJI Vseposod slavnostni sprejemi Dames bo štafeta tekla proti Skoplju

Ohrid, 19. maja (Tanjug). - Štafeta mladosti s pozdravi predsedniku Titu je davi krenila iz obmejnega mesteca Debra in nadaljevala pot proti Strugi, Ohridu, Resnu in Bitolju. Ob odhodu so jo pozdravili številni zbrani prebivalci. Ko so nosilci štafete palice okrog enajstih prispeli v Strugo, se je zbrala na ulicah mesta, na obalah Drima in Ohridskega jezera velika množica prebivalcev. Od Struge do Ohrida je štafeta mladosti prispela malo po dvanajsti uri. Tudi tu so ji privedili svečan sprejem. Na mestnem trgu se je zbralo več tisoč prebivalcev in pripadnikov JLA. Tu je bilo tudi zborovanje, na katerem je govoril predsednik OLO Ohrida Asparuh Kanevče.

Nosilci štafete palice so nato odrinili proti Resnu in Bitolju. Zbrani prebivalci so jih ob odhodu burno pozdravili, ohridska četa strelske družine pa je izstrelila častno salvo iz pušk. Štafeta mladosti, ki jo spremlja skupina kolesarjev, bo prispela v Bitolju nocoj, jutri pa bo nadaljevala pot proti Skoplju.

Cestitka Ho Si Minhu

Beograd, 19. maja (Tanjug). - Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku DR Vietnam Ho Si Minhu ob njegovem rojstnem dnevu naslednjo čestitko: »Ob Vašem rojstnem dnevu Vam izražam v imenu narodov in vlade FLR Jugoslavije ter v svojem imenu prisrčne čestitke in najboljše želje za Vaše zdravje in za napredek vietnamskega naroda.«

Britanski gostje na Reki

Reka, 19. maja (Tanjug). - Britanska parlamentarna delegacija, ki je na obisku v naši državi, je danes popoldne prispela na Reko in v Opatijo. Ob prihodu v Opatijo jo je pozdravil podpredsednik OLO Reka Anton Gašparič. Britanski parlamentarci so bili popoldne pri predsedniku OLO Reka Edu Jardasu in se z njim nekaj časa razgovarjali. Jardas jim je priredil kosilo v Park hotelu. Na kosilu je bila tudi skupina ljudskih poslancev iz reškega okraja. V Opatiji in na Reki se bodo gostje mudili dva dni. Ogledali si bodo tudi ladjedelnico »3. maja«. Na okraju bodo imeli razgovor o naših komunalnih problemih.

VSE ŠTEVILNE PRIREDITVE IN DOLGA POT ŠTAFETE MLADOSTI VODIJO K ENEMU CILJU:

DELO II. KONGRESA PRAVNIKOV JUGOSLAVIJE

Več koristnih predlogov

s področja pravosodja in zakonodaje

Zagreb, 19. maja (Tanjug). — Druga kongresa pravnikov Jugoslavije, ki nadaljuje delo v komisijah, sta se tudi danes udeležila podpredsednik ZIS Edvard Kardelj in predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić. V vseh komisijah je bila razprava zelo živahna in pravniki so sporočili več koristnih predlogov s področja pravosodja in zakonodaje.

V komisiji za organizacijo in položaj gospodarskih podjetij so posvetili posebno pozornost vprašanju odnosov in pristojnosti organov podjetja — delavskega sveta, upravnega odbora in direktorja. Posebno zanimanje članov te komisije je vzbudila institucija prisilne likvidacije. Izraženo je bilo mnenje, da je zakon o prisilni likvidaciji zastarel in da nasprotuje sistemu socialističnega gospodarstva.

V delu komisije za probleme in načela kazenske politike je sodelovalo več sto pravnikov. Največjo pozornost so posvetili uveljavljanju preventivnih ukrepov proti kriminalu. Poudarili so, da bi morale v boju proti pojavom kriminala sodelovati vse družbene sile. Organi pravosodja do zdaj niso posvečali dovolj pozornosti pogojem, v katerih so bila storjena kazniva dejanja.

Komisija, ki obravnava probleme mladoletnikov v našem pravu, je posvetila posebno pozornost nekaterim osnovnim vprašanjem na tem področju. Procedura postopka proti mladoletnikom bi se morala po njenem mnenju razlikovati od procedure za odrasle in sojenje mladoletnikov bi bilo treba organizirati po predhodnem posvetovanju sodnikov s socialnimi delavci, v vzgojitelji, zdravniki itd.

Delo uprave z vidika zakonitosti in zaštite pravic državljanov, ustanov in organizacij je bilo predmet živahne razprave v komisiji, v kateri dela mnogo pravnikov. V razpravi so zlasti poudarjali, da bi bilo treba za boljše delo organov določiti enotno metodo za sestavljanje pravnih predpisov in drugih aktov, ki jih izdajajo ljudski odbori.

V komisiji, ki je obravnavala pravna vprašanja družbenega upravljanja, v družbenih in javnih službah, so v davišnji razpravi

Stane Kavčič med slušatelji Politične šole

Ljubljana, 19. maja. — Predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije tovariš Stane Kavčič je danes dopoldne obiskal Politično šolo v Ljubljani. S slušatelji se je več kot dve uri zadržal v razgovoru ter jim odgovarjal na različna vprašanja s področja gospodarstva in notranje politike.

SNEG NA PROKLETIJAH SE JE NAGLO STALIL

Velike poplave v dolini Belega Drima in Bistrice

Cesta Peč—Prizren je na več krajih poplavljena

Priština, 19. maja. — Ker se je sneg na Prokletijah naglo stalil, sta nenadoma narasla Beli Drim in Pečka Bistrica, kot tudi njuni gorski pritoki na področju okraja Peč. V tem najzahodnejšem okraju Kosova in Metohije je poplavljenih več kot 500 ha njiv in travnikov.

Prekinjen je bil tudi promet na nekaterih cestah. Zlasti je narasla manjša reka Sušica, pritok Belega Drima, ki dobesedno vali s seboj kamenje, zaradi česar je prestopil bregove tudi Beli Drim in pri vaseh Staro Dvorane. Trubuhovac in Ruhat poplavil okrog 200 ha posejane zemlje.

V vasi Staro Dvorane je položaj zelo kritičen. Pet družin je moralo že zapustiti svoje domove, prav tako pa se bo moralo izseliti še 13 družin, ker Beli Drim še narašča.

Največ škode povzroča narasla Pečka Bistrica, eden najmočnejših hudournikov v državi. Popolnoma je uničila posevke na okrog 200 ha izvrstne zemlje na področju sedem metohijskih vasi.

Huda nesreča v rudniku Rtanj

Zaječar, 19. maja. — V petek ponoči se je v rudniku Rtanj pripetila huda nesreča, ki je terjala pet smrtnih žrtev. Med delom tretje izmene na podkopu Rašnac se je sesula ogromna količina rude v dolžini nad dvajset metrov, pri čemer je zasula sedem rudarjev. Takoj so jih začeli odkopavati. Dva rudarja so pravčasno izvelekli s poškodbami, pet pa se jih je zadušilo. Kljub vztrajnemu in nepretrganemu delu doslej niso izvelekli še nobenega izmed ubitih rudarjev. Odkopavanje še traja. Komisija iz Zaječara proučuje vzroke nesreče.

vi posvetili veliko pozornost odnosu družbene organizacije do komune ter vplivu, ki naj ga imajo družba, delovni kolektiv in neposredni interesi na delo družbenih organizacij in javnih služb. Kongres se nadaljuje.

DEJAVNOST ZVEZNE GRADBENE ZBORNICE

Podražitev objektov za dobre tri milijarde

je bila posledica naknadnih del, ki v projektu niso bila predvidena

Beograd, 19. maja. — Upravni odbor Zvezne gradbene zbornice je na današnji seji obravnaval poročilo o delu v minulem letu, pripravljeno za letno skupščino zbornice, ki bo 16. in 17. junija v Zagrebu. Poročilo ugotavlja, da je bil obseg gradbenih del lani večji, kakor ga je predvideval družbeni plan, kar velja zlasti za izgradnjo objektov družbenega standarda.

Vrednost gradbenih del, ki so jih opravila podjetja, je znašala kakih 177 milijard; od tega je odpadlo na stanovanja, šole, zdravstvene ustanove in druge objekte družbenega standarda 83,8 odstotka. Proizvodnja gradbenih potrebščin je lani še bolj narasla. Gradbena podjetja so zelo dobro izkoristila sezono in gradbena dela bolj organizirala. Pravčasno sprejeti družbeni plani so omogočili, da so podjetja pravčasno sklenila pogodbe z investitorji in s proizvajalci.

SIROKA POBUDA ZA ZNIZANJE CEN

Glede cen je v poročilu rečeno, da so podjetja gradbene operative samo delno vplivala na gibanje cen gradbenih objektov in del. Težišče problema v gibanju cen je ostalo slej ko prej v specifičnih odnosih v izgradnji, ki onemogočajo ugotoviti skupne stroške, dokler niso vsa dela končana. Razlike med predvidenimi in resničnimi stroški, ki jih je moč ugotoviti šele po pregledu vseh opravljenih del, kažejo, da nimamo realne osnove za vzpostavitev gospodarskih odnosov med ponudbo in povpraševanjem. Anketa, ki jo je organizirala sekcija gradbene operative, je pokazala, da so znašali stroški za 873 dograjenih stanovanjskih hiš po projektu 23.857.000.000, po dograditvi objektov pa 26.913.000.000 dinarjev. Podražitev objektov za

PRAZNOVANJE DNEVA VAJENCEV V SLOVENIJI

Cepprav se je Dan vajencev šele letos »rodil«, ga bodo vajenci lepo proslavili

Od letos naprej bo vajenska mladina Slovenije proslavljala 21. maj kot svoj dan, pouka in dela prost Dan vajencev. V raznih občinah bodo na različne načine počastili praznik vajencev. V ljubljanskem okraju bodo tesno povezane prireditve s praznovanjem Dneva mladosti.

V mariborskem okraju bodo na nekaterih vajenskih šolah

sprejemali mladino v mladinsko organizacijo. V Mariboru so dali tudi pobudo, da bi podjetja in zasebni obrtniki naročili za svoje vajence strokovni list »Obrtnik«, da bi se vajenci širše seznanjali s problematiko obrti in s svojim sodelovanjem v družbenih organizacijah tudi sami prispevali k urejanju vzgojnih in drugih življenjskih vprašanj vajenske mladine.

V Celju bodo priredili za vajence osrednjo kulturno proslavo, na kateri bo govoril predsednik občine tovariš Svetek. Vajenci se bodo pomerili tudi v šahu, streljanju in rokometu, za zaključek bo 21. maja obiskala tudi brigada so jim pripravili družabno pri-

reditev. V Trbovljah in Sevnici bodo vajenci priredili razstave, sevniški pa bodo obiskali tudi Kumrovec.

V nekaterih krajih, kot na primer v Kranju, organizirajo za Dan vajencev posvetovanje šolskih odborov in vodstev LMS vajenskih in industrijskih šol. Na tem posvetovanju bodo med drugimi razpravljali, kako vajensko mladino v prihodnjem letu najjane učinkoviteje seznanjati z našim delavskim in družbenim upravljanjem.

Novomeška vajenska mladina bodo pomerili tudi v šahu, streljanju in rokometu, za zaključek bo 21. maja obiskala tudi brigada so jim pripravili družabno pri-

DNEVNIK

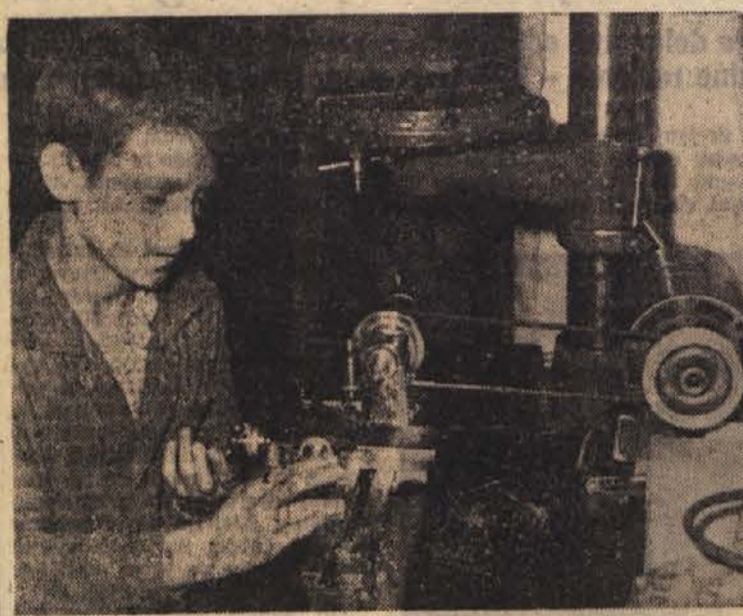
Ob proslavi Dneva letalstva je generalpolkovnik Zdenko Ulepič večeraj priredil sprejem za tuje vojaške letalske predstavnike v Beogradu. Večeraj dopoldne so bili ti predstavniki na obisku v letalskem medicinskem inštitutu.

Industrijska proizvodnja v Jugoslaviji se je po prvih podatkih Zveznega zavoda za statistiko povečala v prvih štirih mesecih tega leta za 14 % v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta. Močno se je povečala proizvodnja električne energije — za 27 %. V splošnem je značilno nadaljnje naraščanje proizvodnje blaga za široko potrošnjo.

Na drugem kongresu konstruktorjev Jugoslavije, ki se je večeraj začel v Opatiji, bodo ustanovili jugoslovansko sekcijo konstruktorjev. Kongres, ki bo zasedal pet dni in mu prisostvuje 250 delegatov iz vse države, bo proučeval pereče probleme in naloge konstruktorske stroke.

Predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je obiskal Niš, Pirot in Prokuplje, kjer je imel predavanja o Sedmem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

Delegacija Zveznega zavoda za socialno zavarovanje pod vodstvom direktorja Zavoda Zdenka Hasa je večeraj odpotovala v London, kjer bo prisostvovala zasedanju Generalne skupščine in seji Sveta Mednarodnega združenja za socialno zavarovanje. S predstavniki Velike Britanije se bo pogajala o sklenitvi sporazuma in konvencije o socialnem zavarovanju med obema deželama.

Pri stručnici v Inštitutu za elektrovezve

PO PODATKIH ZVEZNEGA ZAVODA ZA STATISTIKO

Struktura naše potrošnje se izboljšuje

Lani se je prodaja živil povečala za 9%, ostalega blaga pa za 24%

Po podatkih, ki jih objavlja Zvezni zavod za statistiko v »Indeksu« št. 5, se je lani promet blaga v malo prodajni trgovski mreži povečal za 3%. Ti podatki kažejo realno svedenje prometa, ker so zajete predvsem prodane količine, vrednostni podatki pa so preračunani na temelju povprečnih cen v letu 1956.

Analiza objavljenih podatkov nam odkriva, da se struktura široke potrošnje bistveno izboljšuje. Medtem ko je v prehodnem letu prodaja živil enako narasla kakor prodaja ostalih proizvodov, se je lani povečala predvsem prodaja industrijskega blaga. Prodaja živil je namreč narasla le za 9%, prodaja ostalega blaga pa za blizu 24%.

Predvsem se potrošnja kruha in moka že drugo leto bistveno ne spreminja. Lani je bilo sicer prodano več moka, zato pa manj kruha. Prodaja črnega in polbelega kruha je nazadovala za 8%, deloma v korist belega kruha. V sami Sloveniji je narasla prodaja belega kruha in peciva kar za 62% (že prejšnje za 56%) in smo prodali le še 2,2 krat več črnega kruha kakor belega (v vsej državi se proda 5,5 krat več črnega kruha kakor belega). Svežega mesa je bilo prodano za 8% več, potrošnja maščob, ki je prejšnje leto nekoliko nazadovala, pa se je povečala za 18%. V Sloveniji je opažati večjo potrošnjo olja na račun masti. Tako je lani trgovska mreža prodala že enako olja kakor masti. V Bosni in Makedoniji je potrošnja olja celo večja kakor potrošnja masti, nasprotno pa so v Srbiji prodali 2,3 krat več masti kakor olja.

Cedalje več trošimo zadnja leta sladkorja. Predlanskim se je povečala prodaja sladkorja za 7%, lani pa za nadaljnjih 13%. Slovenija je dosegla že potrošnjo 16,7 kg povprečno na prebivalca, Hrvaška 10,8 kg, v ostalih republikah se giblje med 6,3 do 7,3 kg (tu je seveda všteta le prodaja, ki jo posreduje trgovska mreža). Kar za 42% se je povečala prodaja kave. V Bosni je dosegla 260 g povprečno na prebivalca, v Hrvaški 155 g, v Sloveniji pa 135 g. Od prodanega mleka zajema statistika seveda le tisti del, ki najde pot do potrošnika s posredovanjem trgovske mreže. V Sloveniji, kjer je ta mreža najgostejša, smo lani po tej poti prodali blizu 16 litrov na prebivalca, v Hrvaški so prodali 5,5 litra, v Srbiji 3,3, v Bosni pa le 1,5 litra.

Razveseljuje je stalno nazado-

vanje prodaje drv (lani za 19%, v Sloveniji celo za 28%) v korist potrošnje premoga v gospodinjstvih. Prodaja premoga za gospodinjstva je lani dosegla v Sloveniji že 390 kg povprečno na prebivalca, v Srbiji 240 kg, v Hrvaški 130 kg, v ostalih republikah pa se giblje pod 100 kg. Med industrijskimi izdelki neživilskega sektorja je lani najbolj narasla prodaja umetnih gnojil, radijskih aparatov, elektrotehničnega materiala, stekla in porcelana, gradbenega materiala, motornega bencina, pohištva, kovinskih izdelkov in tekstila.

Glede prodaje bombažnih tkanin povprečno na prebivalca razlike med republikami niso velike, večje so pri prodaji volnenih tkanin. Glede nekaterih drugih predmetov pa so prav znatne. Na tisoč prebivalcev je bilo lani prodanih v Sloveniji blizu 20 radijskih sprejemnikov, v Hrvaški nekaj nad 11, v Srbiji 10, v Bosni blizu 6 itd. Glede potrošnje motornega bencina pa je Slovenija daleč na prvem mestu z 20,5 litra na prebivalca nasproti 7,5 v Hrvaški, 4,1 v Srbiji in 3,6 litra v Bosni in Hercegovini. F. S.

SMERNICE ZA ORGANIZACIJO PRESKRBE BEOGRADA

125 tisoč ton sadja in sočivja

porabijo na leto prebivalci Beograda

Beograd, 19. maja (Tanjug). Na današnjem sestanku predsedstva OLO Beograda in predsednikov beograjskih občin so obravnavali stanje trgovinskega omrežja in določili smernice za organizacijo preskrbe mesta.

V skladu z uredbo o trgovinski dejavnosti in trgovinskih podjetjih je Svet za trgovino, gostinstvo in turizem Beograda pripravil osnutke odlokov o nadaljnji organizaciji trgovine s kmetijskimi pridelki, mesom in mlekom, ki jih bo OLO Beograda obravnaval 21. maja.

Na podlagi analize in uradnih normativov so ugotovili, da porabi kakih 550.000 prebivalcev Beograda letno približno 125.000 ton sadja in sočivja. Preskrbovalno omrežje ne more več zadovoljiti potreb široke potrošnje kmetijskih pridelkov v mestu. Z novo organizacijo trgovine bodo trgovinsko omrežje znatno razširili. Ustanovili bodo tudi več gospodarsko močnih trgovinskih podjetij, ki bodo preskrbovala mesto s sadjem in sočivjem. Beograd dobi razen tega grostični trg in veliko hladilnico za kmetijske pridelke. Za s prvim avgustom naj bi bilo individualnim proizvajalcem prepovedano prodajati mleko po hišah.

Svet za trgovino je pripravil tudi predlog o reorganizaciji trgovine s mesom. Predvideno je, da se bo število podjetij za promet s mesom in mesnimi izdelki zmanjšalo, zmogljivost beograjskih klančnic pa povečala.

DOGODEK, KAKRŠNEGA SODNI ANALI SE NE POZNAJO

Obtoženec ubit vpricho sodnega senata

Pri rekonstrukciji umora, ki se je zgodil lansko jesen, je brat ubitega na ulici v Djakovici smrtno ranil obtoženega morilca

Prizren, 19. maja. — Naši sodni anali bržčas še ne poznajo dogodka, kakršen se je pripetil v petek pred glavno pošto v Djakovici. Vpricho sodnega senata okrožnega sodišča v Peči je bil pri rekonstrukciji nekakega umora storjen drugi umor. Ubit je bil obtoženec Bogić Rašović, upravnik kmetijske zadruge iz vasi Skvinjana pri Djakovici, ki je lani na istem kraju iz samokresa v samoobrambi ubil Djura Djuranovića, kinetovalca iz vasi Račaja pri Djakovici.

Dne 4. oktobra lani je Djuro Djuranović s palico napadel Bogića Rašovića, moža svoje bivše snaha. Rašović se je zaradi več močnih udarcev po glavi skoraj onesvestil, vendar se mu je posrečilo potegniti samokres, s katerim je ubil Djuranovića in ranil njegovo ženo, ki je bila poleg.

Po preiskavi se je 25. aprila pred okrožnim sodiščem v Peči začela sodna obravnava proti Bogiću. Ta se je na sodišču zagovarjal, da je Djuranovića ubil v samoobrambi, njegovo ženo pa je ranil nehote. Toda Djuranovićevo žena Vidoslava je pred sodiščem povedala, da je obtoženec najprej streljal nanjo in šele potem na njenega moža. Da bi ugotovili resnico, je sodišče sklenilo preložit obravnavo ter rekonstruirati dogodek na kraju umora samem.

Rekonstrukcija bi morala biti v petek. Pred glavno pošto v Djakovici so se zbrali sodni senat, glavni tožilec,

obramba in večje število prebivalcev, ki so hoteli prisostvovati. V trenutku, ko so organi ljudske milice privedli obtoženega Rašovića, je iz bližnje hiše odjeknil strel. Rašovića se je vpricho vseh navzočih sesedel na tla, zadet v glavo. Organi milice so stekli v hišo in našli v njej Vlada Djuranovića, brata pokojnega Djura. Izjavil je, da je hotel za vsako ceno maščevati brata, in kakor hitro je zvedel, da bodo dogodek rekonstruirali, se je še prejšnji večer neopazjen splazil v to zapuščenno hišo, od koder je streljal na Radoševića, kakor hitro so ga privedli.

Radošević se ni bil mrtve in so ga prenesli v prizrensko bolnišnico, kjer pa nista pomagala ne takojšnja zdravniška intervencija ne transfuzija krvi in je popolnoma izdihnil. Povod za ta dvojni umor so bili družinski preprič in nasprotja med družinama Djuranović in Rašović.

Pogled na mesto Peč in njegovo okolico

zgradili lani in porabili za 36 milijonov dinarjev. Toda nevarnost poplav v tem turističnem in zgodovinskem mestu še ni povsem minila.

Niti najstarejši prebivalci občine Berana ne pomnijo, da bi

so gorski hudourniki nanesli nad 2000 kub. metrov zemlje in kamena, na zavoju Čakora, delno tudi na cesti, pa leži sneg tudi do dva metra visoko. Poplavljeni so tudi nekateri odseki ceste Peč—Prizren. S. Č.

ZADNJI DNEVI PRED VOLITVAMI V ITALIJI

Poplava volilnih govorov

in špekulacije s kritičnimi dogodki v Franciji

V nedeljo 70.000 volilnih zborovanj — Kombinacije o obnovi koalicije preložene na prihodnji teden — Dvoletni policijski ukrepi in incident v Cuneu

Rim, 19. maja. Zadnje nedeljo pred volitvami so bili zabeleženi rekordi: okoli 70.000 zborovanj je bilo včeraj po vsej Italiji. A volilna propaganda se je okrepila tudi v drugih oblikah: Od vedno pogostnejših in slikovitejših apeninskih povork do tako imenovane »kapilarne« propagande po hišah, kjer se zlasti aktivisti velikih strank zagrizeno borijo za slehernega možnega volivca. Rekord v številu zborovanj pa ni prišel do ustreznega izraza v volilni vsebini, ki je standardna, če izvzamemo francoske dogodke, glede katerih se opazovalci strinjajo, da bodo v precejšnji meri vplivali tudi na italijanske volitve.

Krščanska demokracija je to napetost med Parizom in Alžirjem prekovala v svoj glavni volilni argument: osrednja misel vseh njenih govornikov je, da je potrebna »trdna parlamentarna večina«, seveda demokristjanska. Praktično je po njihovem mnenju treba doseči in preseči rezultate iz leta 1948, pri čemer si Krščanska demokracija posebno prizadeva, da bi zavezila politično ofenzivo levčarskih strank za pridobitev tako imenovanega srednjega sloja, kakor je izjavil notranji minister Tambroni včeraj v Bologni.

Razen neoriginalnih inčič »da je krščanska demokracija spriču komunistične nevarnosti edina alternativa«, je sekretar Krščanske demokracije Fanfani v Vicenzi in Benetkah »ponovil ponudbo bivšim zaveznikom za povoljno sodelovanje v vladi, vendar pa doslej še ni prejel nikakega vzpodbudnega odgovora. Če pa vse to povežemo z opozorilom liberalca in nekdanjega

Volilna »zborovanja« monarhistov in drugih manjših strank potekajo te dni v Italiji pogosto tako, kakor kaže zgornja slika: oder z zastavami, emblemi, zvočniki in govornikom, na prostoru pred njimi pa ni zlepa nikogar. (Na sliki zborovanje, ki so ga organizirali monarhisti pred dnevi v Benetkah)

nanjepolitičnih vprašanj. Splošno je o mednarodni problematiki razpravljali tudi minister Pella v Pinerolu. Ponovil je v glavnem znana stališča palače Chigi. Zanimivejši pa je tisti del njegovega govora, ko je vrednotil potovanje predsednika Gronchija v London, pri čemer je zagotovil, da so bili s tem dokončno urejeni odnosi med obema državama na podlagi tradicionalnega prijateljstva, ki jima omogoča tesno sodelovanje.

Na zborovanjih drugih strank je včeraj prevladovala tema »Cerkve in država«. Republikanec Pacciardij je branil tezo o takih odnosih med Cerkvijo in državo, kakršne je izoblikoval italijanski Risorgimento v minulem stoletju. Zahteve po laizaciji države in omejevanju klerikalne infiltracije so eno izmed osrednjih gesel tako imenovanih sredinskih meščanskih strank, pri čemer je nek rimski opazovalec pripomnil, da ta boj po volitvah ne bi smel prenehati, ker pač ni moč brniti laičnosti države samo med volilno kampanjo.

Prva vlada Arabske unije

Bagdad, 19. maja (AFP). Vsa veleposlaništva v Bagdadu so bila danes uradno obveščena o ustanovitvi Arabske unije med Irakom in Jordanijo ter ustanovitvi prve vlade Arabske unije, katere predsednik je Nuri Said. O tem so obvestili tudi OZN v New Yorku in vsa trška diplomatska predstavništva v tujini.

Premier Nuri Said je nocoj izjavil, da želi Arabska unija tesno sodelovati z vsemi arabskimi deželami in izrazil upanje, da bo našla njih podporo zlasti v reševanju palestinskega problema. Za Alžir zahteva nova vlada popolno svobodo in neodvisnost. Končno je Nuri Said rekel, da bosta Irak in Jordanija krepila svoje oborožene sile.

Oran, maja

Mimo afriških gričev, ki tokrat niso bili zeleni, kakršne je videl Hemingway, ampak sinje sivi, vzdolž položne obale, porasčene z makijo, grmičevjem in ščavljem, smo v zgodnjem popoldnem večeru zapluli v oransko pristanišče. Ladja je malone neslišno drsela ob kilometer dolgem valobranu v luko. Ura še ni odbila devet. Oran se je bleščal v lučeh velemeta.

Toda življenja, bučnega nočnega življenja ni bilo v njem. Mesto, ki živi v njem četrt milijona ljudi, je bilo tiho. Le kdaj pa kdaj se je avto pognal po cesti navkreber. Bila je to zgornja tihota okupatorskega mesta v uporni deželi, v kateri se je 1. novembra 1954 ob prvem svitu tri tisoč slabo oboroženih Alžircev pognalo v boj.

Policijski rokomet

Naslednje jutro sem videl prvi boj. Ne boj med Francozi in Alžirci. Med Francozi samimi. Nekaj tisoč ljudi je čakalo na vstopnice za nogometno tekmo med francoskim »Reimsom« in madridskim »Realom«. Arabcev ni bilo med njimi. Prerivanje, ruvanje. Sprva je delalo red pol ducata policajev v temnomodrih uniformah, z brzostrelkami čez rame, s pištolami in pendreki za pasom. Čez poldrugo uro je skozi mestno središče zavijala sirena policijskega avtomobila, za njim sta hiteli dve temnomodri »Marici«. Fanta, ki je šilil k blagajni, je policaj potegnil iz vrste. Fant se je branil, a drugi policaj ga je sunil v prsa, da je tebeblil na hrbet. Tretji policaj ga je s strokovnim pri-

JOZE SIRCELJ

OBSEDNO STANJE

Protislovja med okupatorskim Oranom in njegovo medino

jemom» spravil na noge, četrti ga je porinil v avto. Policijski rokomet. Adijo Pierre! Adijo vstopnica, za katero je že plačal za stojišče 1500 ali 2500 frankov! In Pierre ni bil edini, s katerim so imeli tisti dan opravka možje v modrem.

Ostalo: za Francoze

Središče Orana je lepo. Reka avtomobilov, motornih koles, mopedov. Tako je v vsakem petstotem avtomobilu sede Arabci. Ostalo: za Francoze. V trgovinah, kjer so te preiskali ob vhodu, če nisi nemara »oborožen, lahko kupiš blago za možko obleko po 45.000 frankov meter, kot peresce lahke ženske salonorje »Casanova« za 11.500 frankov, zlate zapestnice z briljanti ali brez njih, pestro svilo in čudovite izdelke iz kristalnega stekla. Zenske so oblečene okusno, možki izbrano, po kavarnah posedajo, aperitive pijejo in ližejo sladolead à la Napolitano kakor petični Francozi kjerkoli v Franciji.

V gledališču igrajo Faulknerjev »Rekvjem za nuno« v priredbi A. Camusa, ki je napisal »Obsedno stanje«, neko Salacroujevo dramo, v več ko dvajsetih kinematografskih vrte filme z Martinom Carol, Fernandelom, Frankom Sinatro,

Socialni demokrati so predvsem obravnavali socialistično združenje. Saragat je v Cuneu ponovil stališče, ki ga je zagovarjal v Prolognanu (in ki je glavna coka, da ni prišlo do uresničenja zamisli beneškega kongresa), da namreč lahko pride do združitve samo v primeru popolne ločitve socialistov od komunistov. V bistvu pa je to le sofisticirana retorika, saj po zadnjih dogodkih tudi najbolj »neverni« ne morejo več dvomiti o samostojnosti socialistov. Zlasti socialno demokratičnemu desnemu krilu ne gre za združenje, marveč za »utopiteve« socialistov v njihovi stranki, o čemer pričča poziv vodje tega krila pristašem PSI, naj zapustijo Nennija. Sicer pa je prav socialnodemokratska stranka med vsemi nekdanjimi centrističnimi zavezniki najbolj obremenjena z ministrskimi kompleksi, kar ponazarja stališče do krščanske demokracije, ki ga je zavzela med vslo volilno kampanjo, saj je socialdemokratska servilnost, kakor jo tu nekateri označujejo, šla tako daleč, da se niso hoteli priključiti niti radikalno-republikanski protestu pri Zoliju.

Polemika med socialisti in KPI se sicer v blažjih oblikah nadaljuje. Članek »Rakova pot ni mogoča«, ki ga je napisal generalni sekretar Palmiro Togliatti in v katerem obravnava krizo in njeno odmeve v Italiji, vnovič poziva socialiste, da privolijo v enotno akcijo s pripombo, »da je treba kritizirati tiste, ki so zapustili to pot«. Nenni je v Palermu na to takoj odgovoril, da bo njegova stranka ostala zvesta delavski enotnosti, a je opozoril, da so dogodki v zadnjem letu poglobili nasprotja med obema strankama glede metod in svrhe demokracije. Longo v Anconii in Amendola v Palermu pa sta polemizirala s Fanfanijevo tezo o nujnosti trdne večine, pri čemer sta opozorila na nevarnost klerikalne degeneracije.

Ob robu te volilne kronike ni moč mimo dogodka v Cuneu, kjer so včeraj antifašisti zapodili mesinskega govornika generala Battistija, ki je bil poveljnik divizije na ruski fronti med zadnjo vojno. Cuneo je bil namreč eno izmed glavnih središč italijanskega gibanja odpora in je dal v partizanski borbi 2700 žrtev. Fašisti in potem še nacisti so onod požgali 7000 hiš. Antifašisti Cuneo so že prej terjali od oblasti, da prepove to fašistično izzivanje, a so njihovo zahtevo zavrnili. Gre očitno za dvojno mero: medtem ko so v Tratu na zahtevo desnice prepovedali zborovanje na trgu Unità, na katerem naj bi govorila slovenska kandidata, so zahtevo antifašistov iz Cunea zavrnili z utemeljitvijo, da bi »to pomenilo omejevanje volilne demokracije«. Policija, ki je bila okrepljena s po-

litimi letječimi oddelki iz Turina in Alessandrije, je ostro intervenirala in v spopadih je bilo ranjenih 5 manifestantov, ki so morali v bolnišnico.

Obisk žena iz Indije

Beograd, 19. maja (Tanjug). V Beograd je prispela delegacija Nacionalne federacije indijskih žena, ki bo gost Zveze ženskih društev Jugoslavije. Pri nase bo mudila do konca tega meseca. Potovala bo po Bosni in Hercegovini, Hrvatski in Sloveniji.

Djerdjovi razgovori

Kairo, 19. maja (Reuter). Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerdja je danes obiskal ministra pri predsedstvu republike Alija Sabrija. Razgovor je trajal eno uro. Govorila sta o sedanjem mednarodnem položaju in dogodkih na Bližnjem vzhodu.

Incident na meji med Tunizijo in Alžirijo

Tunis, 19. maja (Reuter). Predstavnik tunizijskega ministrstva za informacije je nocoj izjavil, da je včeraj prekorajšilo alžirsko-tunizijsko mejo 30 francoskih oklopnih vozil. Ob tej priložnosti so francoski vojaki odvedli 6 pripadnikov tunijske armade, ki so bili izpuščeni šele na intervencijo tuniških obmejnih čet. Predstavnik ministrstva za informacije je rekel, da je položaj zaradi incidenta zelo resen.

Kuznecov pri Dullesu

Washington, 19. maja (Reuter). Namestnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznecov je bil danes pri ameriškem zunanjem ministru Dullesu. Po sestanku je izjavil, da je imel z vodjo State Departementa »zanimive razgovore«.

Kuznecov se vrača iz Argentine

Kuznecov se vrača iz Argentine, kjer je prisostvoval svečanostim ob nastopu predsednika Frondizija.

Wilhelm Melles umrl

Bonn, 19. maja (Reuter). Namestnik predsednika zahodnonemške socialnodemokratske stranke Wilhelm Melles je nocoj umrl v 59. letu starosti.

250.000 frankov na glavo

Na prvi pogled je vse v redu. Toda vojaki v jeepih in na kamionih imajo na glavah čelade, guvernerjevo palačo, vso belo in bleščečo, sezidano v mavrskem slogu, močno prikrojeno francoskemu okusu, varjejo vojaki z brzostrelkami, naperjenimi na pločnik. Po cestah križarijo policaji, zmeraj v dvoje kakor nune, nikoli posamit. Avtobusi in trolejbusi imajo zamrežena okna — zaradi ročnih granat. Ob vhodih v vojašnice pregrade iz bočete žice. Po zidovih in plotovih lepaki: na glavi Semaša Ahmeda, starega 29 let, in Sekina Atalaha, starega 22, je razpisanih 500 tisoč frankov nagrade. Pripis: »Tajnost ovadbe je popolnoma za jamčena...« Lepaki so spraskani, strgani, težko čitljivi.

Okrog poldneva zdrvi skozi mesto kolona vojaških avtomobilov in kamionov, polnih do zob oboroženih vojakov. Proti Tlemcenu so šli baje, ali Orleansvillu, kdo ve. Arabci so vpili za njimi — želeli so jim kaj drugega kot srečno pot.

Londonski šoferji

vztrajajo v mezdni stavki kljub dosednji nepopustljivosti ministra za delo

(OD NASEGA DOPISNIKA)

London, 19. maja. Londonska avtobusna stavka traja že dva tedna. 50.000 šoferjev, sprevodnikov, mehanikov in snalilcev londonskega prometnega podjetja je prejelo že tretjo tedensko stavkovno plačo iz sindikalnih blagajn transportnih in splošnih delavcev. Za Londončane je bil danes že tretji ponedeljek, ko se morajo voziti v službo v nabitih polnih vlakih podzemeljske železnice in s kamioni podjetij ali prehoditi vsakdanjo, v mnogih primerih tudi dolgo pot v službo in nazaj peš.

V zadnjih dveh tednih se je v presenečenje mnogih pokazalo, da nobena propaganda ni mogla naščuvati prebivalstva proti transportnemu sindikatu in njegovemu voditelju Franku Cozinsu. Mnogi so tudi presenečeni, da so stavkajoči tako zelo solidarni. Od 50.000 se jih je doslej vrnilo na delo samo kakih 30 in še med temi sta samo en sprevodnik in en šofer, vsi drugi pa so zaposleni v garažah.

Delodajalec je v tem primeru uprava londonskega pro-

metnega podjetja, ki je kot del nacionalizirane prometne službe pod neposrednim nadzorstvom vlade. To pomeni, da stoji proti stavkajočim pravzaprav vlada oziroma njen minister za delo. Ta je pred dvema dnevoma v Spodnjem domu izjavil, da še vedno ne vidi »niti trohe upanja«, ki bi opravičila njegovo morebitno intervencijo, da bi stavko prekinili. Toda zdaj že mnogi govore, da so vlada in transportni sindikati pripravljene na nova pogajanja, do katerih bo prišlo jutri ali v sredo. V začetku so delavci zahtevali zvišanje plač za en funt na teden. Uprava se z njimi sploh ni hotela pogajati. Potem je šla zadeva pred arbitražno sodišče, ki je odredilo povišek po 8.5 šilinga za 36.000 avtobusnih šoferjev in sprevodnikov na glavnih progah.

Ko se je bila avtobusna stavka že začela, je hotela vlada skleniti sporazum najprej s sindikatom železničarjev, ki so prav tako zahtevali zvišanje plač. V tem primeru je brez oklevanja privolila v zvišanje plač za vse železničarje. Sporazum samo kretičarjev in sprevodnikov londonske podzemeljske železnice ni zajel. Vse kaže, da se bo to zgodilo v nekaj dneh.

Nič kaj verjetno pa ni, da bi bila vlada pripravljena znova pogajati se s stavkajočimi šoferji samo zato, ker bi se bala razkrinkanja svoje lastne nedosednosti in odpora proti sindikatu transportnih delavcev. Čudno je, kaj je napolilo ministra za delo, da je pooblastil vladnega »posredovalca«, da bi navezal stike med stavkajočimi in upravo londonskega prometnega podjetja. Nekateri menijo, da vlada sploh ne more prisiliti stavkajočih h kakršnikoli kapitulaciji, ker so ostali britanski tradeunioni pripravljeno podpirati jih, dokler bo stavka trajala. Stavkajočim pa še na misel ne pride, da bi popustili od svojih minimalnih zahtev. K. T.

Pred ustanovitvijo alžirske vlade

Kairo, 19. maja. Po poročilih agencije za Srednji vzhod bo v nekaj dneh v Tripolisu v Libiji ustanovljena svobodna alžirska vlada, kjer bo njen začasni sedež.

BOJI V TRIPOLIJU

Bejrut, 19. maja (AFP). Po ogorčenih bojih, ki so se razvneli včeraj in predvčerajšnjim v Tripoliju, se položaj ondi ni spremenil. Vlade čete nadzorujejo nove mestne okraje, medtem ko je stari del mesta še vedno v rokah upornikov. Časniki poročajo, da je padlo v včerajšnjih bojih okrog 40 ljudi.

Vladna letala so včeraj popoldne bombardirala področja Tripolija, v katerih gospodarijo uporniki. Po vladnih informacijah se je 700 upornikov vdalo vladnim četam.

V Bejrutu so slišali ponoči štiri, davi pa dve eksploziji. Bomba, ki je eksplodirala na centralnem trgu, je ranila 30 ljudi.

Kakor poroča »Telegraph«, je v včerajšnjem spopadu med pripadniki opozicije in varnostnimi

silami na področju Ermela padlo 14 ljudi, med njimi tudi brat opozicijskega poslanca Sabrija Ahmeda.

Blizu centralnega trga v Bejrutu je na neki tržnici eksplodirala tempirana bomba. Eksplozija je nekega človeka ubila, ranila pa nad 20 ljudi, med njimi večino žensk. Aretirali so nekaj mladincev, več žensk pa odvedli na policijo zaradi preiskave.

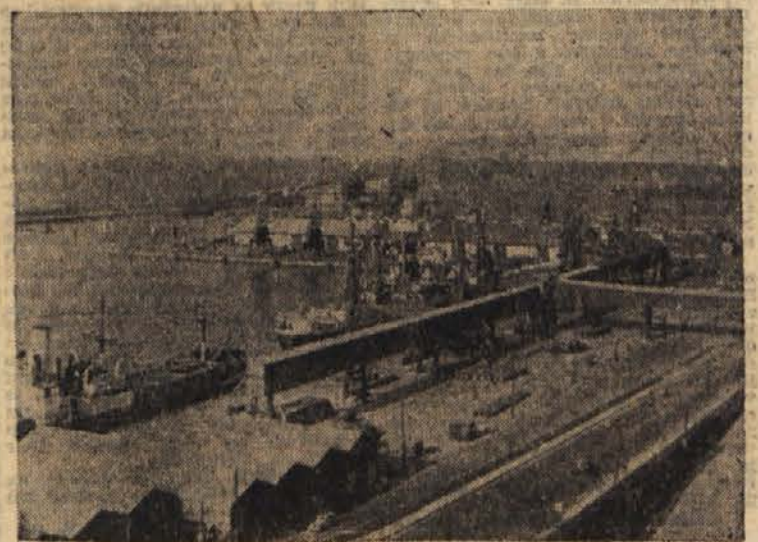
V ostalih delih Libanona, tudi v Tripolisu, je bilo danes mirno.

Evakuacija Francozov

Pariz, 19. maja (Reuter). — Iz pooblaščenih francoskih virov se je izvedelo, da so končani načrti za evakuacijo 3000 francoskih državljanov iz Libanona, če bo za to potreba. Za evakuacijo bodo uporabili letala.

Alžirska šahovnica

Na eni glavnih cest sem zagledal policijski avto čudne sorte. Na kabini dva velika zvočnika, na stranicah fotografije: Alžirci z dvignjenimi rokami, pred njihovimi nogami odvrženo orožje. Zraven: francoski častnik mirno, humano obvezuje, ranjeno arabsko dekletce. In še velik lepak s sliko šahovnice in napisom: »Šah mat upornikom«. Ne vem, kako se obnesejo policaji kot propagandisti francosko-muslimanskega bratstva, kot znanilci humanosti in napredka. Res ne vem. V bližini je kloak, na njem razobešena glasila kolonistov

Del luke v alžirskem Oranu

Trinajst črtic

BRANKA JURCA: STEKLENI GRAD

Trinajst črtic... Na zunanjo zgodbo, ki niti literarno niti idejno niso kaj prida zanimive, a tudi po oblikovni in stilni plati ne prinašajo kaj novega v svet našega proznega ustvarjanja. Trinajst črtic pisateljice Branke Jurca, izdanih pri Cankarjevi založbi pod skupnim naslovom »Stekleni grad«, Trinajst črtic, ki jih torej literarno ni mogoče staviti posebej visoko, ni jim pa mogoče odreči simpatičnosti, pisateljice umerjenosti, življenjske in čustvene prizadevnosti in navsezadnje celo življenjske aktualnosti.

V vseh teh zgodbah in zgodbi- cah, ki je v njih bolj kot očitno mogoče razbrati, da v celoti niso konstruirane, pač pa so živ in prizadet izsek iz življenja, je socialni motiv tista osrednja gred, ki zasuje dejanje in ga spremlja do konca. Pisateljica ne gre za zgodbo z izrazitimi dogodki, za zgodbe, ki bi bile natlačene z velikimi pripetljaji. Veliko več posluha ima za krize in duševne prevrate pri svojih junakih. V svojih psihološko tenkočutnih črticah je zbrala osamljene, nemočne ljudi, ljudi, ki nimajo nikogar, ki bi jim naklonil ljubezen. Ljubijo le oni sami. Ljubezen - živa, telesna ljubezen - je pričujoča skoraj v vseh trinajstih zgodbah in je sopspremljevalka socialnega motiva, je del koleša, ki tvori celoto. Značilna za to pisanje pa je še prežetost s čustvom, ki tu pa tam celo obvlada besedno gradivo.

Kljub v uvodu naznačenim stilnim pomanjkljivostim - najizrazitejše jih je začetni v pre-majhni klenosti opisov in ponekod tudi v neživljenjskem prizvoku dialogov - pa skriva »Stekleni grad« tudi drobne napredke v primeri s podobnim pisanjem, pri katerem je pisateljica nedvomno hodila v pravi uk. V mi-slih imam namreč socialni realizem na Slovenskem, ki je bil nimalokrat čustveno zelo močno obarvan. Pisateljice Branke Jurca lokalno ni več omejeno na skrajno ožino domačega kraja in morda njegove bližnje okolice, kot je temu primer prvi vrsti naših socialnih realistov, pač pa obseže problematiko - v kolikor je o problematiki v običajnem pomenu besede sploh moči govoriti - vso Slovenijo. Njene zgodbe nas popeljejo na Kras pa v Ljubljano in celo v mariborski konec. V njih pa seveda ni socialne analize teh predelov, kot smo jih vajeni iz romanov naših socialnih pisateljev; in to kljub temu, da ugotavljamo njihovo socialnost. Branka Jurca se zadovolji z drobnim in navsezadnje niti ne skrajno značilnim iz-

sekom iz življenja malih, miselnoprav nič kompliciranih ljudi v različnih obdobjih minulih dveh ali treh desetletij. Ponekod obdobje določno označi, drugod ga zamolči, vendar prepušča bralcem samim, da ga razberejo. Medtem ko opiše v eni ali dveh črticah doživljanje tik pred drugo svetovno vojno in po njej, a brez nizanja dokumentarnih scen, začutimo, da jo mnogo bolj zanima odraz časa v duševnem svetu ljudi, ki jih opisuje. Zato se tudi pri mnogih črticah popolnoma izogne določeni časovni opredelitvi in se zadovolji zgolj s po-

Z razstave slovenske sodobne umetnosti v Moderni galeriji, Zoran Diek: Kuhinja

srednim opisom časa skozi čustveni svet svojih oseb. Tak opis je lahko dovolj literarno zanimiv, čeprav ne gre trditi, da se je popolnoma posrečil. Kriv je temu zopet nesodobni stilni prijem, ki tu pa tam bralcem ne da sodovljivi atmosfere časa, kakršen je opisan. Ni dvakrat reči, da je poglavitna ovira sprostitivni in osodobljenju stila premočan čustveni naglas.

Ob pisanju Branke Jurca gre omeniti le še precejšen snovni razpon; poudariti gre, da so najboljše tiste črtice, kjer se je intimna psihologija razrasla v objektivno pripoved in v zaključeno zgodbo, v kateri je polno sorazmerje med zunanjim in notranjim dogajanjem. Sem bi prišel črtice, ki so pravzaprav že prerasle v novele: Dva, Stekleni grad, Stari Koritnik in Človek iz cukrarne. V njih je dejanje oživilo in osvetlilo določene probleme, kar more biti najizrazitejši uspeh tovrstne proze.

Viktor Konjar

Naša gledališka olimpiada

TRETJE JUGOSLOVANSKE GLEDALIŠKE IGRE V NOVEM SADU

NAMESTO UVODA

Cloveku, ki privrkat običajne prestolnice Vojvodine, ne more biti težko: če ga prehudo ne moti podnebje, se brez večjih naporov in zlahka strne z nekoliko počasnim, a navzlic temu dovolj živahnim ritmom tega lepega mesta, ki ima že obliko potez Srednje Evrope. Ljudje so tod priselci in gostoljubni in brezbržni - tako kot je brezbržna vojvodinska ravan. Komaj mine prvi dan, že pozabiš, da si priselček in gost - vse ti postane neposredno in domače. To velja še posebej za slavnostno vzdušje, ki vlada v Novem Sadu zdaj,

sija jugoslovanskih gledaliških iger je docela enakovredna osnovnemu umetniškemu poslanstvu, ki ga opravlja »Sterijino pozorje«. In prav te resnice se včasih premalo zavedamo in kaže-mo premalo iniciative, zlasti takrat, ko gre za čimtesnejše in čimbolj množično sodelovanje na festivalu, ko imamo v mislih ne le gledališke ansamble, marveč tudi ljudi, ki v enaki meri sodelujejo v živih slikah: gledališke publiciste, kritike, časnikarje itd. itd. Slednje ne gre zgolj za gledališko opajanje in ustvarjanje vezi, marveč za širše jugoslovanske kulturne stike, literarne, glasbene, likovne in druge - saj je Novi Sad s svojo izredno bogato tradicijo in sodobno kulturno dejavnostjo navdve primerno in pristopno kulturno zbirališče in zatočišče.

IVU VOJNOVIČU V SPOMIN

Letoanje, tretje »Sterijino pozorje« je posvečeno spominu velikega srbskega dramatika Iva Vojnoviča, čigar stoletnica rojstva se izteka prav v teh dneh. Organizatorji novosadskega festivala so počastili pokojnjega spomin z okusno urejeno, bogato in zelo zanimivo razstavo Vojnovičevega gledališkega dela. Razstava je odprta v foyeru Srbskega narodnega pozorišča. Drugi spominski poudarek je vezan na dve uprizoritvi Vojnovičevih del: Jugoslovansko dramsko pozorišče iz Beograda je začelo tretje jugoslovanske gledališke igre z Vojnovičevo »Dubrovniško trilogijo«, zaključilo pa jih bo Srbsko narodno pozorišče iz Novoga Sada z uprizoritvijo »Maškerat izpod Kuplja«.

Jugoslovansko dramsko gledališče z »Dubrovniško trilogijo« ni izpolnilo pričakovanj, ki jih od enega naših najuglednejših teatrov vselej smemo predpostavljati. Po splošni sodbi in oceni kritike - sam, žal dela nisem videl - je bila uprizoritev revija kultivirane igre posameznikov, ki pa jih ni povezoval dovolj sugestiven, iznajdljiv in domiselni režiserski koncept. Uprizoritev kot celota in režija dr. Branka Gavele posebej sta bila daleč pod vrhunskim nivojem umetniške zmogljivosti tega imenitnega ansambla in velikega režiserja.

VEDNO SVEŽI MATKOVIČ

Prvo izvorno delo je bilo uprizorjeno drugi dan »Sterijinega pozorja«. To je drama v dveh dejanjih Marijana Matkoviča »Semenj sanj«. Matkovič je po vsej pravici eden naših najboljših igranih sodobnih dramatikov in je vrednost njegovih dram vselej na dostojni umetniški višini. Zanimiv in aktualen v idejno vsebinskem pogledu, dognan v dramski tehniki. In vrhu tega še dovolj plodovit. »Semenj sanj« je sodobna tragikomedija, ki riše ljudi meščanske in malomeščanske družbe, zakoreninjene v starem življenju, polne hotenja in želja po doumetju novega časa. Ne, družina Ivana Karosa ne najde v sebi intimnih pobud za zlitje z novo resničnostjo. Vanjo jo silijo razmere in zato so rezultati čisto negativni. Zato beže ti ljudje v kraljestvo iluzij in sanj, ter se hranijo z lažmi, utvarami. Razumljivo, da se mora ta njihov tako rekoč biološki beg in odpor razbit ob čerih neizprosnega časa, ki je poln revolucionarnih prelomov in nesentimentalnih odločitev. »Semenj sanj« je dramska reportaža z izrazito sodobno problematiko, je nekje sralna slika ljudi, ki jih je povozil novi ritem življenja in jih po naravni logiki

zapeljal v svet destruktivnih iluzij. Zaradi vsega tega smemo »Semenj sanj« imenovati tudi »dramo sodobnega človeškega fikcionalizma« (Ivo Hergesič).

Matkovičeva drama je delo spretnega pisatelja, ki imenitno pozna dramaturgijo; obravnava z močnimi, tragikomičnimi prvini pa tudi komedijskim in celo grotesknim nadhimom.

»Semenj sanj« je v uprizoritvi zagrebškega dramskega gledališča v režiji nadarjenega Mladena Skiljana in stilizirani scenografski opremi Milenka Stančića bil prinososadskem občinstvu zelo toplo sprejet.

Režiser se je v prvi vrsti posvetil obdelavi posameznih likov, manj pa je oživljal njihove medsebojne odnose in atmosfero. Med igralskimi kreacijami je treba na prvem mestu omeniti izvrstno odrsko doživetje, ki ga je v vlogi Antuna Berića pričaral Viktor Bek. To velja v veliki meri tudi za Nevo Rašić (Nina). Nasprotno pa so razočarali Ivan Subić, Drago Krčan ter Josip Marotti.

STARI VILHAR NAVDUŠIL SODOBNIKE

Za predstavo ljubljanskega mestnega gledališča je bilo pri tukajšnjem občinstvu dovolj živahnega zanimanja, saj so si naša gledališča v preteklih dveh letih na »Sterijinem pozorju« pridobila velik ugled. Mestno gledališče se je predstavilo z Mahničovo in Moravčevovo privedbo »Večera v čitalnici«.

Jeločnik kot konferencier v Veliki Besedi Vilharjevega Večera v čitalnici

Priznam, da mi je po toplem sprejemu Matkovičeve drame zlezel v kosti nekakšen strah, obsedla me je rahla živčnost, četudi je narava imenitne rekonstrukcije Vilharjevih šaloiger takšna, da mora ogreti sleherni omikano publiko. Toda strah je na mah minil: publika se je takoj po četrtim prizoru zllila z dogajanjem na odru, doumela duhovito stlino rekonstrukcije Večera v čitalnici in izredno pežljivo spremljala igro Mestnega gledališča. Uspeh ni jenjal do kraja predstave. Publika je izvajalce nagrajevala pri odprtem odru, živahno reagirala na situacije in celo na besedilo. In kakor se mi je v Ljubljani, spričo dolge igralne dobe, ki jo ima »Večer v čitalnici«, zdelo, da je predstava že zrahijana - so tokrat Vilharjeve šalotigre spet zaživele v strnjeni, stlino ugrajeni podobli. Uspeh, ki se je ob koncu predstave spremenil v dolgočrajno aplavdiranje, so mi v

kuloarskih pomenkih potrdili tudi številni gledališki ljudje, zbrani na »Sterijinem pozorju«. Njihovo občudovanje velja v prvi vrsti izviriti in duhoviti zamisliti »Večera v čitalnici« ter imenitno stlino dognani uprizoritvi.

NASTOP MAKEDONCEV

Peti večer je na jugoslovanskih gledaliških igrah v Novem Sadu nastopil Narodni teater iz Skopja z dramo Koleta Čaušule »Večera v vetru«. Čaušule je mož srednjih let, znan makedonski kulturni delavec, pisatelj in publicist. »Večera v vetru« je njegovo prvo večje dramsko delo in obravnava problem novodobnega pečalbarstva. Neposreden povod za dramo je bil pisatelju eden mnogih primerov izseljevanja naših ljudi v tujino, prepleten z erotiko in nepomirljivim domgozjem po domovini. Gre za življenjsko dramo ljudi, ki so sicer razvržani, ki so sicer živčni in zgubljeni, ker so zgubili realna tla pod nogami, a so v bistvu ostali dobri in pošteni. Surovo minevanje onkraj Oceana jim je razbilo življenjske iluzije in tako je ostal zgolj še boj z viharjem, v katerem so podobni drobnim veličam, ki bodo ali vzdržale ali pa jih bo odtrgalo. Ta problem je pisatelj skušal razrešiti v psihološkem in erotičnem tritoktiku. V velikem, nepomirljivem svetu je vsakdo teh ljudi sam s svojim malim svetom, polnim običajnih življenjskih želja in skrbi. Ti ljudje se lažejo med sabo, a se ne najdejo.

Problem, ki bi brez dvoma lahko pomenil trpko in elegično človeško dramo, je žal, pisatelju marsikje zdrsnil iz rok. Namesto psihološke študije je Čaušule realiziral le patetično in sentimentalno melodramo, ki se le posredno razraste v pretresljiva čustvena doživetja. V dramaturškem pogledu je »Večera v vetru« podobna sardonjevski ganljivki z obrabljenim tritoktikom in obvezno sufražetko, ki usmerja situacije. Drama kot celota ne pomeni pomembnejšega umetniškega uspeha.

Tudi uprizoritev je bila na povprečni umetniški višini. Režiser Todorka Kandova je sicer poskušala dati delu poetični navdih, a bledica besedila ni mogla vselej kvalitetno prevrednotiti. Prijeto osvetlitev je pomenila modernost stilizirane scenografija Toma Vladimirovskega. Med igralskimi kreacijami je treba omeniti zlasti zrelo realistično igro Todora Nikolovskega in stilizirano podobo Jimyja, ki ga je igral Vukan Dinevski.

Naj omenim ob koncu, da prisostvuje »Sterijinemu pozorju« mimo številnih naših kulturnih delavcev tudi nekaj predstavnikov iz tujine. Med njimi so: Vitol Kleninsky, skladatelj in dirigent iz Varšave, Vladimir Orlovski, glavni urednik poljskega časnika »Tustrinzi ekspres«, Zgumud Stoberški, književnik in prevajalec iz Varšave, znani ruski režiser iz Leningrada Georgi Torkonogor in Marcello Sartorelli, gledališki kritik in publicist iz Rima. Vasa Predan

TROJE KONCERTOV

FRANCOSKA PIANISTKA GINETTE D'YEN (12. maja 1958) si je izbrala same že dobora vpejane avtorje, le s poudarkom na Francozih je dala svojemu sporedni zanimivejšo potezo (Bachove, Schumann, Chopin, Fauré, Debussy, Ravel). Vsako točko je izvajala v skladu z njenimi posebnostmi, nekako z drugačnim klavirskim zvokom; igra poetično, dehitvo, z izrazitimi čutmi za gradnjo sklad, in da izpelje celotno formo, gre včasih drzno čez podrobnosti (kot n. pr. v Chopinovi sonati v F). Od Francozov sta bila najboljša Fauré in Ravel, zlasti zadnji (Salvičeva jutrnica). Debussyjev ciklus »Za klavir«, se mi zdi, pa pri neposrednem poslušanju brez priprave, ni tako učinkovit, kot marsikaj drugega njegovega.

VIOLINIST SLAVKO ZIMSEK IN PIANISTKA DARINKA BERNETICEVA sta z večerom sonat za violino in klavir (13. maja) sledila dobremu zgledu drugih domačih violinski-klavirskih dvojic, ki so koncertirale preteklo sezono prav tako s sporedi sonat za ta dva instrumenta. Njun spored je bil zelo lep, (Haendel, Mozart-Hinde-

mith, Franck), obisk pa nezastuženo in silek. Violinist Zimsek ima znanje in lepo kantileno, le nekoliko laksnri ritmični čvrsta muzikalnost mu daje pri- kumno samostojnost v nastopu. Pianistka Bernetičeva je v duu za sedaj vendar še močnejši partner in sicer predvsem po intenzivnosti doživljanja, občutljivosti, s katero oblikuje svoje deleže in po tem, kako sledi slokovnim razlikam od dela do dela. Lahko bi rekli, da izvajalca s tako izrazito osebno profilom neposredno gotim osebnim profilom neposredno gotim nastopanje. Skupni storitvi obeh se pozna, da sta še nov ansambel in se zato kajpak še nista mogla vigrati do popolne enotnosti, vendar pa sta dosegla z vsako točko lep skupen učinek, to pa najbolj v drugem. bolj kot pri Mozartu v prvem delu.

SIMPONIČNI KONCERT SLOVENSKE FILHARMONIJE S SOLISTKO JELKO KREKOVO IN DIRIGENTOM SAMOM HUBADOM (14. maja). Uvodna Haydnova simfonija »Poldán« je bila formalno sicer izdelana, je pa pustila tako izvajalca kakor poslušalce še hladne. Nekako se je čutilo, da je

bila to njena prva izvedba v Ljubljani in da je torej še tujka; njena lahkotna vznesenost, iskrost, priročnost so ostale še nerazumljene in ne niso našle poti k našemu srcu. V nadaljevanju pa se je prireditev lepo razvlela. Violinistka Jelka Krekova nam je predstavila Prvi koncert Prokofjeva (tudi v prvi izvedbi) s prisilno močjo, bogato barvno svobostjo in poezijo. Po nepozabljivi izvedbi Bartoka pred nekaj leti je to torej že drugi sodobni violinisti koncert, ki ga je z uspehom uvedla pri nas. Prokofjev se kaže v njem z manj navadne strani. Značaj dela je tak, da je treba tudi orkestru priznati bistveno udeleženo pri uspehu. Koncert se je zaključil s prav pomembno izvedbo Peta simfonije Čajkovskega, pomembno zato, ker je dirigent v nji izpeljal zares neabsonsko in osvetljujejoč vsebinsko zasnovo. Prepričljivo je razkril globlje vrednote te muzikalne izpovedi, razvpite po površno presojajočih nemških komentatorjih za »salsonsko glasbo«. Z velikim okusom se je izognil nevarnostim plitvega pojmovanja v 2., 3. in 4. stavku in je te tako znane melodije osvetlil v luči novih psiholoških situacij, da je to učinkovalo kot odkritje. Bolj v ozadje je stopila pri tem tista čustvena komponenta, ki jo avtor nakazuje z izrazi, kakor »s hrepenenjem«, »s hrepenenjem in strastjo«. To je bila gotovo izvedba, ki je poslušalca nekaj nudila.

RAFAEL AJLEC

KNJIGA O KRLEŽI

Zadnja leta, pravzaprav zelo kasno, se začneja množiti literaturna o enem najlucidnejših ustvarjalnih duhov v jugoslovanskih književnostih, o Miroslavu Krležu. Posebej so se oglašili nekateri njegovi ožji poznavalci, tako Milan Bogdanović, Marko Ristić, pa Oskar Davidič in Ervin Sinko. Tudi več drugih (Gavella, Feller, Franičević), celo nekateri najmlajši, je pisalo o ustvarjanju tega izjemnega hrvatskega književnika. Eden izmed njih je tudi Šime Vučetić, ki se že precej let bori s Krleževim opusom. Sedaj je (spetem ko je večji del tega gradiva izšel že revijalno) pri sarajevski »Svetlosti« tiskal 327 strani obsegajočo knjigo »Krležino književno delo«.

Ta knjiga je, taka, kakršna je, nastala pred dobrimi petimi leti. Čeprav bo med bralce lahko prišla šele sedaj, kar je po svoje tudi zanimivo znamenje naše založni-

ške politike. Pomeni doslej najobsežnejši prispevek o Krležu. Moram pa pri priči zapisati, da ne gre za kritičen odnos do tega pisatelja, ampak je knjiga le »svobodna interpretacija, svobodna razlaga njegove umetnosti«, kot zatrjuje sam avtor na koncu knjige. Res škoda je, da Vučetić nima stališča, svojega stališča. Dal je interpretacijo, časovno zapovrstno interpretacijo Krleževe dramatik, lirike in proze, medtem ko je takomako izpustil izredno plodno področje esejistike, brez katere si Krležu sploh ne utegnemo predstavljati. Ni se spuščal v oceno Krleževega dela, ni ga kvalitetno klasificiral. Potrebna pa bi nam bila vsaj deloma kritična monografija o književnem delu pisatelja, ki skoraj petdeset let stoji v centru jugoslovanske književne ustvarjalnosti.

T. P.

KULTURNE VESTI

V PULJU SE PRIPRAVLJAJO NA FILMSKI FESTIVAL

Letošnji pregled uspehov v razvoju domače filmske umetnosti bo od 18. do 20. julija v Pulju. Mesto se na ta pomemben dogodek že pripravlja in te dni je v Pulj prisel tudi novimenovalni direktor Festivala jugoslovanskega filma Milan Lukš.

KONFERENCA INDIJSKIH PISCEV

V indijskem mestu Alahabadu je bila pred kratkim konferenca indijskih

DESETLETNICA MAKEDONSKE OPERE IN BALETA

Konec tega in v začetku prihodnjega meseca bo slavil ansambel Operne in baletne skopškega Narodnega teatra desetletnico svojega umetniškega dela. V okviru sedemdnevne proslave bodo izvajali izbrane operne in baletne predstave iz dosedanjega repertoarja. Ob tej priložnosti bodo med drugim uprizorili opero »Medi«, Gian Carla Menottija, balet pa bo prvič izvedel nacionalni makedonski balet »Labin in Dojran« makedonskega skladatelja Trajka Propkijeva. V zadnjih desetih letih sta Opera in balet skopškega Narodnega teatra uprizorila okrog 40 premier (med njimi prvo makedonsko narodno opero), ki so skupaj doživele več kot tisoč predstav s 500.000 gledalci.

»V SOBOTO ZVEČER« NA FILMSKEM FESTIVALU V BRUSLJU

Zvezna komisija, ki izbira filme za festival v inozemstvu, je pred kratkim izbrala za festival v Belgiji, celovečerni umetniški prikaz »V soboto zvečer«, ki bo v Bruslju prikazan 6. in 7. junija.

Samo Hubad in Jelka Krekova

Tudi za trening preslabo

»Reprezentanca bi morala pokazati več,« pravi zvezni kapetan Tirnanic Do odhoda na Švedsko še tri treninge tekme državnega moštva

Še teden dni se bo naša nogometna reprezentanca pripravila za velika srečanja na svetovnem prvenstvu na Švedskem. Včeraj je imela pomembno trening tekmo z madžarskimi nogometaši, ki nas kot gledalce ni navdušila, prej razočarala. Ker včeraj ni bilo priložnosti za razgovor z reprezentanti in vodstvom, smo danes poklicali po telefonu zveznega kapetana Aleksandra Tirnanica. Le-ta nam je iz hotela »Toplice« na Bledu odgovoril na nekaj vprašanj.

Kaj bi nam lahko povedali o včerajšnjem treningu z Vasasom? »Ta trening tekma nam ni dala tega, kar smo pričakovali. Nobena linija ni funkcionirala tako, kot smo si zamislili. Ne glede na to, da teren ni bil najboljši in da je nasprotnik igral precej ostro, bi morala reprezentanca pokazati več.«

Po našem mnenju je obramba igrala dokaj zadovoljivo, toda dobili smo vti, da trije v napadu ni funkcionirali kot je treba. To zlasti velja za Veselinovića? »Ne samo Veselinović, tudi Sekularac ni dobro opravil svoje naloge. Čeprav še rekonvalescent, je Milutinović igral dobro in dajal ton igri napada. Veselinović je igral leno, in ko mu ni šlo pri streljanju na gol, je še bolj popustil, kar je negativno vplivalo na igranje. Sekularac na ves napad. Sekularac je preveč tekral za žogo, namesto da bi igral na svojem mestu.«

delski tekmi obnovila. Ostali nima- jo poškodb, ki bi jim onemogočile redni trening.«

Ali boste razširili reprezentanco za Švedsko na 22 igralcev?

»Sklenili smo sicer, da bo dovolj 19 igralcev, vendar bomo za vsak primer te dni pripravili še tri igralce: enega vratarja glede na to, da je Beata poškodovan, enega napadača in enega branilca.«

Kdaj odpotujete z Bleda? Zapustili ga bomo 25. maja, ko bomo odpotovali na tekmo v Torino, kjer bomo odigrali trening tekmo z Juventusom.«

Ze več let sodelujete pri sestavljanju in dološanju državne reprezentance. Kaj menite, ali je sedanje moštvo boljše od reprezentance, ki je pred štiri leti igrala na svetovnem prvenstvu v Švici?

»To ni boljše moštvo, toda ima pogoje, da bo boljše od njega. Gre za nadaljnji sistematični razvoj posameznikov in celote, predvsem za ustajenje igre, ki je moštvo še nima. Srečanje z Anglijo je pokazalo, da to moštvo, ki še nima trdne prevlake, lahko doseže tudi dobre rezultate.«

Od zveznega kapetana Tirnanica smo se izvedeli, da bo naša reprezentanca do odhoda odigrala v sredo na Bledu trening tekmo z moštvom Jesenic in petek (ob 15. uri) pa bo v Brezicah srečanje s kombiniranim moštvom iz Zagreba. Ta tekma je namenjena graditvenemu avto cestu, ki ji bodo prisostvovali v zelo velikem številu.

Dobrosav Kostić, eden izmed najbolj poirtvovalnih igralcev naše reprezentance

Sporazum je propadel

Zagreb, 19. maja. — Včeraj je bila seja upravnega odbora nogometne zveze Hrvatske, na kateri so razpravljali o načinu, kako formatirati II. zvezno ligo. Ker hrvatski klubi na svojem sestanku v soboto niso sprejeli dogovora republikanskih zvez Hrvatske, Slovenije in BiH, po katerem naj bi v II. zvezni ligo igralo sedem klubov iz Hrvatske, tri iz BiH in dva iz Slovenije, je upravni odbor NZZ sklenil, da bodo kvalifikacije odigrali po predpisih izredne skupščine NZZ. Za vstop v II. zvezno ligo se bodo torej morali boriti v kvalifikacijskem tekmovalju klubi plasirani med 8. in 10. mestom, skupaj s prvaki podzveznih lig.

Branik premagal švedske rokometaje

Maribor, 19. maja. — Moštvo Branika je včeraj v malem rokometu premagalo moštvo Klif iz Stockholma, člana druge švedske lige z 1913 (11:6). Švedski rokometaji so odpotovali v Sarajevo, kjer se bodo udeležili turnirja v počastitev Dneva mladosti.

DAVISOV POKAL Četrtfinalisti evropske cone

V evropski coni tekmovalja za Davisov pokal so že poznani četrtfinalisti, ki bodo igrali takole: Zahodna Nemčija-Vel. Britanija, Danska-Italija, ter Francija z magovalcem srečanja Švedska-Mehika. Preostali rezultati v osminki finala so naslednji: Zahodna Nemčija-Belgija 3:2, Velika Britanija-Brazila 5:0, Italija-Indija 3:2, Francija-Cile 4:1, Španija-Švedska 0:2, Finska-Mehika 0:5, Švica-Poljska 1:4.

Pionirji na atletski stezi 320 učencev v »šoli« atletov in atletinj Odreda

»Pionirke za tek 30 metrov, takoj na start!« smo slišali že pri vhodnih vratih Centralnega stadiona na Titovi cesti. Menili smo, da se nemara odvijajo tekmovalja v okviru kakšnega športnega dne, vendar smo se pošteno zmotili. Živ-zav najmanjših ljubiteljev atletike se na Odreovem stadionu ponavljajo iz dneva v dan.

»Pionirke za tek 30 metrov, takoj na start!« smo slišali že pri vhodnih vratih Centralnega stadiona na Titovi cesti. Menili smo, da se nemara odvijajo tekmovalja v okviru kakšnega športnega dne, vendar smo se pošteno zmotili. Živ-zav najmanjših ljubiteljev atletike se na Odreovem stadionu ponavljajo iz dneva v dan.

Brzovjavke

RIO DE JANEIRO, 19. maja (AFP). — Nogometna reprezentanca Brazila je v drugem srečanju premagala Bolgarijo s 3:1 (0:1). GAND, 19. maja (AFP). — Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Gandu (Belgija) je varšavska Legija premagala Heidelberg s 86:56. »Roma 60« pa Volves Amsterdam s 83:63. Riga (sovjetski prvak) pa »Oil stars« (ZDA) s 67:66 (34:34). SALZBURG, 19. maja (DPA). — Nogometna reprezentanca Avstrije je v okviru priprav na svetovno prvenstvo igrala neodločeno 0:0 s prvakom reprezentance Salzburga. NEW YORK, 19. maja (AP). — Ameriški atlet John Kelly je dosegel včeraj v New Yorku najboljši rezultat ZDA v maratonu — 3 ure in 21.00,4 min. LONDON, 19. maja (AP). — Sovjetski atlet Vasilij Kuznecov je dosegel nov svetovni rekord v deseteterboju z 8013 točkami. Doslej je imel svetovni rekord ameriški črnc Rafer Johnson (ZDA) s 7985 točkami iz leta 1955. HANNOVER, 19. maja (Reuter). — Nogometni prvak Zahodne Nemčije je postal klub »Schalke 04« iz Gelsenkirchena. BOLOGNA, 19. maja. — Vukas, napadalec »Bologne«, ki se je pred dvema tednoma na tekmi za italijansko prvenstvo hudo pretrpeli možgane, je spet treniral. Vendar je njegovo stanje še takšno, da mu je potreben še daljši odmor. Vukas bo še nadalje ostal pri »Bologni«, ker ima bližnji jugoslovanski reprezentant dogovor, da ga vodstvo kluba ne more »prodati« na italijanskem nogometnem tržišču. NEW YORK, 19. maja (AP). — Ameriški atlet Elias Gilbert je dosegel nov svetovni rekord v tekni na 229 jardov ovire z rezultatom 22,1. Prnj je imel svetovni rekord David Sime, tudi ZDA. PRAGA, 19. maja (CTK). — Včeraj se je končalo nogometno prvenstvo ČSR. Novi prvak je Dukla (Praga) s 40 točkami pred Spartakom Sokolovo (Praga), ki ima prav tako 40 točk, toda slabšo razliko v golih, tretja je Ruda Zvezda iz Bratislave z 38 točkami.

USPEH JUGOSLOVANSKIH ROKOBORCEV

Budimpešta, 19. maja. — Sinoči se je v Budimpešti končalo mednarodno tekmovalje v rokoborbi, ki je na njem so-

V POČASTITEV »DNEVA MLADOSTI« Košarkarski derby v Ljubljani

V počastitev »Dneva mladosti« bosta košarkarski moštvi »Ljubljane« in Olimpije odigrali prijateljsko tekmo, in sicer jutri. Srečanje bo ob 20. uri na stadionu Ljubljane v Šiški. Obe moštvi bosta nastopili v najboljših postavah.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA Poraz Partizana v Zadru

Zadar, 19. maja. — Sinoči je v IV. krogu zvezne košarkarske lige moštvo »Zadra« na svojem igrišču premagalo Partizana iz Beograda z rezultatom 79:74 (38:38). Največ košev za »Zadru« je dosegel Djerđja — 30, za Partizana pa Radović — 25. Pri Partizanu so se odlikovali Konjević, Radović in Čurčić, pri »Zadru« pa Pavašević, Jurišić in Djerđja.

77 košev Cipruševe v Lodžu

Lodž, 19. maja. — Poročali smo že, da je včeraj jugoslovanska ženska reprezentanca z zmago nad Francijo osvojila četrto mesto na evropskem prvenstvu košarkaric v Lodžu. To je zelo lep uspeh, pravzaprav doslej največji, ki so ga sploh kdaj dosegle jugoslovanske košarkarice. Verjamo bi bil še večji, saj bi lahko naše košarkarice dosegle morda celo tretje mesto, če ne bi igrala v finalu brez treh najboljših igralok. Največ košev na prvenstvu je dosegla Vojnova (Bolg.) in sicer 82, na drugem mestu pa je Jugoslovanka Cipruševa s 77. Slede: Hlodjinska 75, Olesević (obe Poljska) 67, Calaskamov 53, Gjošova (obe B.) 51, Jaroševska 50, Troškova (obe SZ) 48, Radovanovičeva (Jug.) 47 in Jeronima (SZ) 45.

Veliko delo malega društva

O društvu »Partizan« Brezovica pravzaprav slišimo le malokdaj. Pa vendar to društvo uspešno dela že nekaj let. Čeprav je v majhnem kraju, je v društvu že sto registriranih članov, ki najdejo dovolj razvedrilja v nogometu, namiznem tenisu, smučanju, streljanju, telovadbi in v drugih panogah.

PRED »DNEVOM MLADOSTI«

Dom je že postal premajhen. Sicer pa je ta dom v zelo slabem stanju, zato že nekaj let mislijo na gradnjo novega. Medtem ko se pripravljajo na gradnjo, pa so si že uredili lepo telovadišče, na katerem je prostor za športne igre in atletiko, zdaj pa dokončujejo 35-metrsko smučarsko skakalnico, ki bo že to poletje dograjena.

Vse to pa ni edina dejavnost društva. Zdaj imajo dober odmor in leta je poskrbel, da se člani društva udeležujejo mnogih tekmovalj in nastopov, bodisi doma na Brezovici ali pa v gosteh pri sosednjih društvih. Tako je društvo poslalo na partizanski pohod v Ljubljano kar tri ekipe. Pri članih so pri družbenih organizacijah zasedli dovelo mesto, bili so med najboljšimi ekipami društev »Partizan« in zato prejeli tudi lepo darilo.

Te dni pa se v Brezovici pripravljajo tudi na simlepe praznovanje »Dneva mladosti« Glavnice prireditve, na katere so povabili vsa sosedna društva »Partizan« in Svoboda z Viča ter IX. gimnazijo v Ljubljani, bodo v soboto in nedeljo. Le-te organizira društvo »Partizan« Brezovica skupaj z mladinskimi komiteji občine Vič. Tako bo v soboto na programu nogometni turnir pionirskih moštev v nedeljo dopolnje pa bo turnir v malem rokometu, nato atletsko tekmovalje, popoldne ob 16. uri pa bo odbojškarski turnir ter velik propagandni nastop v orodni telovadbi in partetni telovadbi. Na ta nastop so povabili tudi društva »Partizan« Vič, Vrhnika in Trnovo.

Najboljšim ekipam, ki bodo sodelovale na tekmovaljih v Brezovici, pa

Učiteljski na atletskih stezah

V počastitev 10-letnice celjskega učiteljskega je bilo včeraj več športnih tekmovalj med mladino slovenskih učiteljskih. V atletiki je v ekipnem tekmovalju med mladinci zmagala učiteljska iz Celja pred Mariborom, Ljubljano in Novim mestom, pri mladinkah pa ekipa Celja pred Novim mestom in Mariborom.

Naša kanuista brata Bernot na mednarodnem tekmovalju na reki Mulde v Vzhodni Nemčiji, kjer sta osvojila drugo mesto

Baumgarten državni prvak v fletetu

Maribor, 19. maja. V nadaljevanju tekmovalja za državno prvenstvo v sabljanju je Slovenec Baumgarten v fletetu za moške osvojil naslov državnega prvaka, drugi je Fabjančič (RD), tretji Zajc (SI) četrti Gumbinger (Srb).

Vendar televizija na svetovnem nogometnem prvenstvu

Stockholm, 19. maja. Po šestih mesecih so se organizatorji svetovnega nogometnega prvenstva na Švedskem je spoznale s predstavnikmi Evrovizije za prenos tekme po televiziji. Televizijske družbe združene v Euroviziji bodo morale plačati prirediteljem za prenos tekem okoli 175 milijonov dinarjev.

Spet Odred : Branik

V sredo, dne 21. maja bo na Odreovem stadionu ob Titovi cesti ob 19.30 predtekma med mladinsko reprezentanco mesta Ljubljane in mladinci »Odreca«.

Ob 17.00 pa bo ponovljena tekma med »Branikom« Maribor in »Odreodom«. Vstopnina normalna: Din 100, 65, 65.

ključili dijake in dijakinje prvih dveh razredov obeh bežigrjskih gimnazij, potem pa še četrtbojce in četrtbojke skupinah okrog naših tekmovalcev in trenerjev Usenikove, Stamejčičeve, Škerjančeve, Hitija, Janeza Pavliča, Pluta, Pungertnika, Udovca in drugih. Traja enkrat tedensko — vsak trening traja podružno uro — prodira v naš svet neznan svet kraljeve športa — atletike. Za zdaj smo jih vključili 316, namreč je povedal tehnični sekretar AK Odred Drago Suhli.

Res, ob lepem vremenu more vsakdo, ki ga pot zanese na stadion za Bežigrad videti trening najmlajših, ki se po šestih tednih »pouka« že toliko ojačali, da je na njihovo željo AK Odred priredil celo vrsto tekmovalj. No, čeprav vsi doslej še niso nastopili — tekmovalje vseh najmlajših članov AK Odred bo ob »Dnevu mladosti« 25. maja dopolnje — pa že o sedaj doseženih rezultatih lahko rečemo, da so ne samo dobri, pač pa celo odlični. Prvošolec Ernest Kobal v VIII. gimnazije je na pr. skočil v daljino kar štiri metre, njegova sošolka Tatjana Glavnik pa je pretekla 40 metrov v 6,6 sekunde. Učence 4. razreda osnovne šole Bežigrad Zvonimir Jenko je v višino skočil 115 cm, njegova sošolka Marjeta Zibert 14 cm manj, druga sošolka Katjuša Crlje pa je vrgla dva kilograma težko kroglo 565 cm in pretekla 30 m v 5,4 sekunde.

In kaj pravijo o svojih varovancih trenerji? Na stadionu smo med treningi zmotili reprezentantko Mileno Usenikovo, ki je povedala, da je »svotim« kar zadovoljna. Pravi pa, da postanejo muhasti takoj, ko se je bližja vreme. Podobno meni o svoji skupini tudi rekorderka in reprezentantka Draga Stamejčičeva.

Z atletskimi šolami za pionirje so pri nas doslej poskušali še marširski Zdi pa se, da je s takimi delovi v široko začel šole AK Odred, ki bo svojo atletsko šolo nadaljeval z vsakim novim šolskim letom, saj je njegova pobuda pri ravnateljih šol, katerih dijake vključuje — našelja na veliko odobravanje.

Menda ne bi bilo napačno, če bi opomnili ob prvih tovrstnih uspešnih AK Odred na podoben način organiziral atletsko šolo tudi drugi naši klubovi. Študentski znanje so vsaj v začetku malenkostni, posebej še, če opozorimo na kasnejšo korist, ki jo takšna šola obetajo: soliden izbor tekmovalcev in tekmovalk v raznih atletskih disciplinah, sicer pa vesstransko zdrav in krepek mladi rod.

HOKEJ NA KOTALKAH Liga s šestimi člani

Ljubljana, 19. maja. — Včeraj je bil v Ljubljani sestanek Komisije za hokej na kotalkah pri IZJ. Ob udeležbi delegatov šestih klubov in članov komisije, so predlagali stanje v klubih in določili kolektor za sezono.

Med klubi imata še najmanjše težave Cement in »Pula«. Tudi Nova Gorica uživa podporo okraja, vse manj rožnat pa je položaj pri Olimpiji in Reki. Prvi se bora s pomanjkanjem opreme, drugi pa so pred kratkim zasedli igrišče in postavili nanj garažo. Skupna težava je pomanjkanje kotalk. Nedavno jih je izdelovala še tovarna Eran, ki pa je prenehala s proizvodnjo, čeprav so bile kotalke po mnenju do-

maših in tujih strokovnjakov odlične kvalitete. Sedaj bodo to vrgel skušali zapreti s tem, da bo začela izdelovati kotalke in hokejske drsalke manjša industrija pri Lescah.

Tekmovalje za državno prvenstvo bo letos po ligaskem sistemu. V ligo bo igralo šest klubov in sicer: »Nova Gorica«, Cement, »Pula«, »Reka« in Olimpija in Mladost iz Zagreba. Liga se bo začela 4. julija. Za mladince prvih starih omenjenih klubov pa bo septembra pokalni turnir. Za meddržavno srečanja so doslej naši klubi prejeli ponudbe iz Nizozemske in Zah. Nemčije.

ROBERT FINNEGAN Sežgane PODOBE

19 Dan mu je povedal nekaj podrobnosti. »Ali si prepričan, da nisi pijan.« »Ne skrbi. Znova bom vse preveril. Ti pripravi ta članek za tisk. Jaz pa bom sedaj vrgel iz postelje človeka, ki je Kenta poznal, in ga odvlekel v mrtvašnico, da bodo službeno ugotovili identiteto trupla.« »Telefoniraj mi še tisti hip, ko ga bodo identificirali. In nobenemu ne zini besede o tem. Jaz bom takoj pripravil članek, da bomo minuto potem vrgli časopis na ulico. In naj ti bodo vsi bogovi ob strani, če si ga polomil!« »Ni sem.« »Ali se ti kaj zdi, kdo bi bil lahko morilec?« »To sedaj raziskujem.« »Dobro, nadaljuj in pazi, da ti je ne pobriše.« »Ali bi morda imel ti razen vsega tega, kaj proti, če bi šel jaz tudi malce spat?« »Da, proti sem! Stori vse za to identifikacijo in poklič me, preden se boš spravil v posteljo. Kdo ve, kdaj se boš spet prebudil? In pazi, da ne boš kaj zamešal. Niti najmanj si ne želimo, da bi nas vladili po sodišču.« Dan je šel iz kabine naravnost na cesto. Človeček za mizo je spet vzel ključ in si ga jezno opel prek rame. Ike Müller ni pretiralval, ko je rekel, da stanuje v prvacti ciganski podrtiji. Dan je le s težavo prečital številko na razpokanih in odrgnjenih vratih. Ko je prijel za kljuko, mu je ostala v roki, ker so žebeljčki, ki so jo držali, že davno izpadli in ni bilo nikogar, ki bi se pobrigal, da bi jih pritrdil. Ključavnica je bila videti takšna, kot da so zgubili ključ že pred mnogimi leti, ne da bi ga kdo pozneje pogrešil. To je bila ena izmed tistih hiš, ki v njih že dolgo ni nihče stanoval, dokler ni dobila zaradi stanovanjske krize med vojno nove stanovalce. Ike je rekel, da je bil srečen, ker je vsaj to našel.

Hodnik je bil razsvetljen s slabotnimi svetilkami. Smrdelo je kot v starem čevlju. Stopnice so bile pregrnjene s tekačem, ki so ga očitno pritrdili pred dvajsetimi leti in ga odtlej ni nihče več očistil. V tretjem nadstropju je Dan našel sobo številko 320. Nek šaljivec je na vratih z nacičkanimi črkami napisal: Ike, okrog pa narislal leteče amorce. Nekaj niže po hodniku je nekdo smrčal ali se dušil, kar ni bilo težavno uganiti. Dan je rahlo potrkal in počakal. Potem je potrkal glasneje. Posteljne vzmeti so zaskripale. Potrkal je še enkrat in zasilal šepet. Se četrtič je potrkal in postelja je še močneje zaskripala. Tedaj se je oglasil Ike: »Kdo je?« »Jaz sem, Dan. Odprti!« »Kdo?« »Dan. Dan Banion. Odpri!« Veriga v rezici je zarožljala, vrata so se odprla in pokazal se je Ikov zaspani obraz. »Pusti me v sobo, Ike. Nekaj se morava pomeniti.« »Koliko pa je sploh ura?« Dan je začel pritiskati na vrata. »Spusti me noter!« Ike je tiščal vrata, z glavo pa dajal znamenje, da je nekdo pri njem. To ne bi bilo niti potrebno, kajti tisti hip se je oglasil ženski glas: »Kdo pa je?« Ike je polglasno odgovoril v temno sobo: »Dan Banion.« Ženska je zazehnila. »Kaj hoče?« »Pusti me noter,« je ponovil Dan. Govoriti moram s teboj.« »Počakaj malo,« je rekel Ike. »Nekaj si bom našli v zabouju.« »V tistem, ki je padel iz kamiona?«

»Ah, pusti ga noter,« je zehaje rekla ženska. »Kaj pa je potem, če me vidi.« Ike je popustil. »Dobro, vstopi!« je rekel in šel prižgati lučko. Na steni je imel rumeno domačo haljo. Dvignil je steklenico, ki je bilo v njej za tri prste cherry-brandyja. »Ne morem ti ponuditi boljše pijače.« Dan je zamahnil z roko. »Pusti pijačo, sedi. Govoriti moram s teboj.« Ike je napravil prostor na stolu, tako da je z roko pomedel obleke na tla. »Sedi. Ne razumem, čemu taka panika.« »Neprijetno mi je, toda moram ti nekaj povedati, Ike. Tvoj prijatelj Kent je mrtev.« Ike je zamežikal. »Kaj praviš?« »Mrtev je.« »Kent Kipper?« »Da. Mrtev je.« Ikov zaspani možgani so le počasi dojemali. »Česa ne poveš! Kdaj pa se je zgodilo?« Lorna Carguel se je dvignila in sedla v posteljo. »Kaj... Kaj je rekel?« Ike se je obrnil proti njej. »Kent Kipper. Pravi, da je mrtev.« Oči Lorne Carguel so bile v hipu polne solza. »Kdaj pa se je to zgodilo?« je vprašal Ike. »Predvečerašnjim ponoči ali včeraj zjutraj.« Lorna se je vrgla v blazino in zalhela. Ike si je živčno gladil lice. »Kako se je to zgodilo?« »Prav zaradi tega te vzmernjam ob tej uri. Umorjen je bil.« Ike je ostrmel. »Kaj praviš?« »Ali si slišal za tisto truplo, ki so ga včeraj našli v zabouju?« »V tistem, ki je padel iz kamiona?«

DNEVNE NOVICE

Obvestilo. Uprava kliničnih bolnic obvešča, da bo Očesna klinika v Ljubljani v času od 25. maja do 1. junija t. l. sprejemala samo najnujnejše primere zaradi udeležbe zdravnikov na kongresu oftalmologov v Budvi.

Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani se je dne 20. maja 1958 pravnomočno preselilo v nove poslovne prostore v Cankarjevo ulico št. 5/I.

Geografsko društvo Slovenije vabi na diskusijski sestanek Oseka za naravno delo, ki bo v torek, 20. maja 1958 ob 18.30 v prostorih Geografskega inštituta na univerzi. Docent C. Stojanovič na univerzi. Docent C. Stojanovič na univerzi. Docent C. Stojanovič na univerzi.

Ustanovitev sekcije za biokemijo Slovenskega kemijskega društva. Dne 14. maja t. l. je bil ustanovitveni sestanek sekcije za biokemijo Slovenskega kemijskega društva.

Predavanja. Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter Filozofska fakulteta v Ljubljani vabita na javno znanstveno predavanje, ki bo v torek, 20. maja 1958 ob 19.00 dopoldne v zbornici dvorane univerze. Predaval bo akademik univ. prof. dr. Bohušlav Hvarčanek iz Trnava. Tema: Nekaj principov historično-primerjalnega študija slovanstva.

Slovensko kemijsko društvo, analitiška sekcija, obvešča, da bo predaval dr. ing. L. Kosta o temi »Uporaba izotopov v analitski kemiji«. Predavanje bo v torek, 20. maja 1958 ob 18. uri v predavalnici Kemijskega inštituta »Boris Kidrič«, Ljubljana. Haidrihova 19.

Slovensko kemijsko društvo, organska sekcija, obvešča, da bo predaval prof. dr. K. Balenović (Zagreba) o temi: »Specifične reakcije 1, 4, 6 - v cikloheksanonu«. Predavanje bo v sredo, dne 21. maja 1958 ob 18. uri v kemični predavalnici, Ljubljana, Vovgova 4 (realka).

Dekanat Ekonomske fakultete v Ljubljani sporoča, da bo dipl. ekon. Franc Černe, univerzitetni predavatelj, branil svojo doktorsko disertacijo z naslovom »Planiranje in tržni mehanizem v ekonomski teoriji socializma« v ponedeljek, 26. maja 1958 ob 10. uri v čitalnici Centralne ekonomske knjižnice na Ekonomski fakulteti, Gregorčičeva 27/I.

Koncerti. Drveli ob 23.15 prirediteljskega filharmonija izredni koncerti v okviru študentske samopomoči, dirigira Anton Nanut, solist Zdravko Čoberžal. Na sporedu - Srebotnik, Glasbena šola, sodala, Brahms, Koncert za violino in orkester, Sostakovič, V. simfonija.

MPY-23. Boris Papandopulo. SIMFONETA (za godala). L. Inetrada - 2. Elegia - 3. Perpetuum mobile. Komorni orkester Radio Zagreba. Dirigent: Antonio Janigro.

Gledališča. DRAMA. Turek, 20. maja ob 20: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ani Franke«. Abonma T. (Preostale vstopnice so že v prodaji.) Sreda, 21. maja ob 20: Miller: »Smrt trpkega potnika«. Abonma F. (Preostale vstopnice so že v prodaji.) Četrtek, 22. maja: zaprto. Petek, 23. maja ob 20: Zrnovec: »V pristanu so orehove lupine«. Gostovanje ljubljanske Drame na Sierlingem pozorju v Novem Sadu. Sobota, 24. maja: zaprto. Nedelja, 25. maja: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podelje.

OPERA. Turek, 20. maja: zaprto. Sreda, 21. maja ob 20: Verdi: »Othello«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Abonma red C. (Vstopnice tudi v prodaji.) Četrtek, 22. maja ob 22: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red A. (Vstopnice tudi v prodaji.) Petek, 23. maja ob 15.30: Janšek: »Jelenca«. Abonma red Petek polpdanski. Sobota, 24. maja ob 20: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red P. Obvestilo opernim abonmentom reda Petek in reda B. Za petek, 23. t. m. najavljena predstava Janškove opere »Jelenca« ne bo ob 20. uri za red B. temveč ob 15.30 za red Petek polpdanski.

V nelzmeri žalosti sporočamo vsem znancem in sorodnikom, da nas je zapustila zlata mamica in odšla v prezgodnji grob 7 mesecev za svojim ljubim možem - tatiom

MARIJA JUGOVIC, roj. VAVPETIČ žena strojevodje

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, 20. maja 1958 ob 16.30 iz Antonove mrliške vežice na Zalaha. Prosimo tihga sožalja.

Ljubljana, Kamnik, dne 19. maja 1958.

Zalujoči: hčerki in brat ter ostalo sorodstvo.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja. Turek, 20. maja ob 18.30: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Abonma Torek popoldanski, Vstopnice so tudi v prodaji. Mladini ni primerno. Sreda, 21. maja ob 20: Casana: »Drevesa umirajo stoji«. Abonma LMS I. Četrtek, 22. maja ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma Četrtek II - kolektivni. Vstopnice so tudi v prodaji. Ob 20: Casana: »Drevesa umirajo stoji«. Gostovanje v Menzhu. Petek, 23. maja: zaprto. Sobota, 24. maja ob 20: Rokсандić: »Babilonski stolp«. Premiera. Izven abonmaja.

SENTJAKOBNSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom. Sreda, 21. maja ob 20: A. Koren: »Ambasador«. komedija. Red D Vstopnice so tudi v prodaji. - Zadržje. Sobota, 24. maja ob 20: D. Dobričanin: »Clovek z Marsa«, komedija. Izven. Nedelja, 25. maja ob 20: D. Dobričanin: »Clovek z Marsa«, komedija. Izven. Predprijava vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

VESTI IZ KRANJA

KINO. »STORZIC«: ameriški film »Prti pričam«. Predstavi ob 18 in 20.15. Prodaja vstopnic od 18 dalje. »PARTIZAN«: ameriški barvni film »Doživljaji kapitana Weetha«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic od 18 dalje.

DEŽURNA LEKARNA:

Turek, 20. maja, lekarna »Melje«, Meljska c. 2. Sreda, 21. maja, lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Turek, 20. maja ob 14.30: Maughan: »Zakonska matematika«. Red LMS-4. Nekaj ložnih in partemskih sedev v prodaji 50% popustom. Sreda, 21. maja ob 20: »Baletni večer«. Kirbos: »Ikaros«. Grieg: »Peer Gynt«. Hristić: »Ohridska legenda«. Red A (betrto dejanje). Nekaj sedev v prodaji.

KINO. »UNION«: ameriški barvni cin. film »Sedem let skomin«. »UDARNIK«: mehiški film »Ne zanikam svoje preteklosti«.

Umrl je so: Jakob Rodica, 53 let, upokojenec; Gaj; Erih Tacer, 15 let, dijak; Franc Vake, 69 let, upokojenec; Leopoldina Zahradnik, 63 let, upokojenka; Anton Koemut, 39 let, delavec; Peščeni vrh; Stefan Sorn, 89 let, poljedelec; Kapca; Marija Murko, 70 let, upokojenka; Frančiška Suga, 79 let, upokojenka; Ruža; Alma Kikelj, 72 let, upokojenka; Marija Ranja, 72 let, upokojenka; Marija Vicman, 61 let, upokojenka; Julijana Gosak, 67 let, upokojenka; Poljčane; Helena Skrabl, 71 let, upokojenka; Julijana Maležič, 4 leta, otrok; Marta Tyminski, 55 let, nameščenka; Ida Boc, 77 let, upokojenka; Frančišek Udovič, 72 let, upokojenec; Terezija Kraljšek, 74 let, upokojenka; Ivan Kolan, 84 let, upokojenec; Marija Raner, 63 let, upokojenka.

Rodile so: Kristina Belec, 30 let, gospodinja - Franca; Katarina Hren, 43 let, gospodinja - Marijana; Terezija Harb, 21 let, gospodinja, Rošpoh - Zdenko; Ana Juder, 27 let, knjigovodja - Maksimiliana; Marija Kauran, 22 let, gostopodinja, Rudka - Zlatka; Filipina Korot, 38 let, delavka - Marijana; Roza Primožič, 34 let, gospodinja, Trčova - Alojzija; Valerija Babič, 27 let, delavka, Zabljek - Marijana; Jovanka Babovič, 23 let, gospodinja - Zorana; Ivana Bohanec, 30 let, profesor, Kranj - Marka; Marija Borovnik, 29 let, gospodinja - Marijana; Justina - Manjca; Terezija Horvat, 36 let, gospodinja, Rače - Angele; Majda Jager, 30 let, tkalica - Magdalena; Marija Jakopovič, 22 let, gospodinja, Poljčane - Alojza; Marija Kamenik, 31 let, gospodinja, Sp. Nova vas, Dragico; Ivana Kokoli, 27 let, gospodinja, Metava - Avgusta; Jožeta Kreba, 35 let, gospodinja, Zlogovna - Zlatka; Frančiška Kresal, 31 let, gospodinja, Radlje - Janka; Leopoldina Marin, 29 let, gospodinja, Bezena - Sonja; Jožeta Pevec, 33 let, gospodinja, Luščica vas - Stanka; Elizabeta Senekovič, 25 let, gospodinja, Zamarkova - Manica; Jožeta Skerget, 21 let, gospodinja, Hrašnje - Jakoba; Dragica Skofič, 20 let, uslužbenka, Pragersko - Maksimilijana; Jožeta Stampar, 24 let, predica - Darinko; Ema Tomše, 23 let, go-

Umrl je naš ljubi oče, stari oče in tast

JAKOB ŠTEFANČIČ stereotiper v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 20. maja 1958 ob 17. uri iz Jakobove mrliške vežice na pokopališču Zale.

Zalujoči: otroci: Franca, Valerija, in Dragica, snah Milka in Mica, vnuki in ostalo sorodstvo.

BLED

Ameriški film »Onkrak v gozdu«. Predstavi ob 18 in 20.30.

JESENICE IN OKOLICA

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko.

Rodile so: Krpan Vera, gospodinja iz Renč - dečka; Miklič Rozka, tov. delavka z Jesenic - deklko; Cufar Miroslava, gospodinja iz Podbrda - deklko; Matkovič Angela, pletilja z Bleda - Zagorice - deklko; Hribar Antonija, gospodinja iz Jereke - dečka; Bulovec Marija, kuharica z Polje - dečka; Kovač Ema, gospodinja iz Možaklje - Gorje - dečka; Boldizar Margareta, kuh. pomočnica s Hrudiče - dečka; Breznik Marija, gospodinja iz Koritnice - 2 dečka; Zorman Ivana, trg. pomočnica z Jesenic - deklko; Černe Tončka, gospodinja z Bl. Dobrave - dečka; Vester Rozka, uslužbenka iz Zgoše - deklko; Jaušovec Marija, gospodinja iz Gost. Martuljka - deklko; Bešter Antonija, gospodinja z Rovt pri Podnartu - dečka; Tomažin Angela, tov. delavka z Javorniškega Rova - deklko; Vavtar Marija, bol. strežnica z Jesenic - dečka; Osebek Cirila, gospodinja z Jesenic - deklko; Prešeren Ana, gospodinja iz Gorice pri Radovljici - deklko.

Umrl so: Katarina Sporn, roj. Pušl, gospodinja, stara 73 let, Javorniška pot 41; Naza Geržič, otrok, stara 6 mesecev, Jesenice, Toneta Cufarja 24.

VESTI IZ DOBELE. KINO. »DELAVSKI DOM«: mehiški film »Nas dvojec«.

VESTI IZ MARIBORA

spodinja, Loika - Janka; Marija Zidar, 33 let, delavka, Rače - deklko; Gabrijele Gobec, 25 let, delavka - Ivana; Kristina Hirš, 22 let, gospodinja, Zg. Selnica - Dušana; Ana Potočnik, 30 let, gospodinja, Zg. Duplek - Hinka; Ana Salamun, 31 let, gospodinja, Sr. Gasteraj - Darinko; Doroteja Senčar, 24 let, šivlja - Zlatko; Terezija Vdovič, 33 let, delavka - Božidar; Alojzija Potok, 27 let, gospodinja - Borisa; Rosina Bračič, 29 let, gospodinja - Cadrnška vas - Milana; Jožeta Cvilak, 28 let, nameščenka - Davorina; Dragica Domadenik, 24 let, delavka, Hočko Pohorje - Miroslava; Jožeta Perk, 26 let, gospodinja, Polička vas - Kristo; Angela Goričan, 34 let, čistilka, Kovača vas - Ano; Justina Jenuš, 25 let, gospodinja, Grubova - Justino; Elizabeta Matko, 41 let, gospodinja, Sladki vrh - Mirka; Erna Mlakar, 21 let, nameščenka - Danila; Antonija Pajtlar, 28 let, gospodinja, Grubena - Vlado; Veronika Pristovnik, 26 let, gospodinja, Zg. Bistrica - Antona.

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE. Sreda, 21. maja ob 18 in 20: Marjan Marin: »Komedija o komedijskih. Gostovanje v Trbovljah. Sobota, 24. maja ob 20: Marjan Marin: »Komedija o komedijskih. Gostovanje v Slov. Konjicah. Nedelja, 25. maja ob 18: Pavel Golica: »Jurček« - zaključena predstava za pionirje.

IZ PRTIČA

Italijanski barvni film »Fant za vse«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ. Četrtek, 22. maja ob 20: Harris: »Močehča usta«. Abonma in izven. Gostovanje v Ljutomeru - predstava v počastitev občinskega praznika Ljutomer. Sobota, 24. maja ob 20: Harris: »Močehča usta«. Abonma in izven.

KINO. »MESTNI«: sovjetski film »Ada na vrhu«.

MURSKA SOBOTA

KINO. »PARK«: ameriški film »Gospod 880«. Predstave ob 17.30 in 20.

RAZPISNA KOMISIJA PRI ZAVODU LEKARNE, KRANJ

razpisuje mesto za farmacevtskega pomočnika za vodjo lekarniške postaje Žiri

Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Pogoji: farmacevtski pomočnik s strokovnim izpitom. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku. Stanovanje zagotovljeno. - Prošnje z življenjepisom je treba poslati na Lekarno, Kranj.

K-85

Bolnica v Valdoltri pri Koprju

razpisuje delovna mesta za: zdravnika specialista ortopeda, ali kirurga oziroma specializanta za ortopedijo zdravnika specialista rentgenologa dietetičarke z višjo gospodinjinsko šolo knjigovodjo osnovnih sredstev z ekonomsko srednjo šolo strojepisko z znanjem stenografije in pisarniških del

Za zdravnike na razpolago družinska stanovanja, za samske osebe stanovanje in hrana v bolnici

Lastnoročno pisane ponudbe z življenjepisnimi podatki sprejema uprava bolnice 15 dni po razpisu.

1812

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, dne 20. maja

Poročila: 5.05, 5.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

8.00-8.00 Dobro jutro! (pisani glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Naš zbori pojo - 8.35 Danilo Bučar: Belokranjske pisarnice - 9.00 Zabavni mozalk - 9.30 Slavni pevec in virtuoz van pojo in igrajo - 10.10 Zabavna palka Portarja - 10.30

Ob popevke do popevke - 11.00 Ljudijana Marija Škerjanc: III. simfonija - 11.30 Za dom in žene - 11.45 Klavir v ritmu - 12.00 Pisano zaporedje slovenskih narodnih in domačih viš - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Slavica Šikovec: Zeleno grojenje v vinogradih - 12.40 Georges Bizet: Arlečanka, suita št. 2 - 13.15 Ritmi Latinske Amerike (Poje trio Leo Paraguyos) - 13.40 Pester spored opernih melodij - 14.30 Za otroke - France Bevk: Deček s petelinim peresom - 14.35 Naši polušalci: čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Fotopisli in spominli - Pierre Clostermann: Lovca nad Renom - 16.00 Za ljubitelje in poznavalce - Benjamin Britten: Franc pagod, ballet (Iler Pattacini s svojim ansamblom) - 16.00 Sportni tenik - 16.30 Iz zaključnice jugoslovanških smospojev - 16.45 Domace aktualnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Zborovske skladbe iz dobe renesanse - 20.30 Radijska igra - Dieter Wellershoff: Tajnica - 21.45 Zabavni intermezzo (sodeluje violonistka Noucha Douina) - 22.15 Za prijatelje jazz - 22.35 Pat Boon in Jo Stafford van pojeta za lahko noč - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. program (na valu 90,1 m in 98,9 m MHz)

14.00 Lahka glasba - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25 Na obisku pri naših glasbenih šolah - 15.45-16.00 Filmska kronika

KREMA ZA ČEVLJE

DROBNI OGLASI

BULDOZERISTA za D-4 sprejememo takoj. Stanovanje in plača po dogovoru. Vodnogospodarska sekcija za gorno Savo v Ljubljani, Crtomirova 4. 1830

PRODAMO: MAN - 29-sedežni avtobus popolnoma generalno obnoven, za leto 1958 registriran, cena 3.000.000; SPA - 22-sedežni avtobus v dobrem voznem stanju, cena 1.500.000; Ford V8 - tovorni avto 4 T, v pravem dobrem stanju, cena 950.000; Opel-Blitz - tovorni avto 3 T, s 3 diferencialoma, popolnoma generalno obnoven, cena 2.000.000; Unimog-tractor, generalno obnoven, cena 2.500.000; Mercedes 170 osebni avto, popolnoma generalno obnoven; Opel-Kapiten - osebni avto, popolnoma generalno obnoven; Velox - osebni avto, popolnoma generalno obnoven; Willis Jepp - zaprt dostavni kombiniran avtomobil, generalno obnoven. Cene osebni vozil so zelo primerne in po dogovoru. - »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41. 1828

SPREJEMO v takojšnjo zaposlitev izučene in proučene avtomehanike, avtoelektričarje, ključavničarje in avtolekarje za obrat Ljubljana Draga in obrat na Rakeku. Interesanti naj se javijo osebno ali pisмено na obrat »Agroservis«, Ljubljana, Draga 41, ali na obrat Rakek, Partizanska 22. 1830-d

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera ameriškega filma

MODRI PAJČOLAN

Režija Curtis Bernhardt. Igrajo: Jane Wyman, Charles Laughton in Joan Blondell. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Francoški film

»To se imenuje zora«

Režija Luis Bunuel. Igrata Lucía Bosa in Georges Marchal. Tednik F. N. 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 in 14 dalje.

KINO »SLOGA«: angl. barv. kriminalni film »Smrt na cesti«. Igrata Anthony Steel in Odile Versola. Tednik: Fiklturni festival. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIC«: češki barv. film »Pokorno javljamo (II. del »Dobrega vojaka Švejk«). Tednik F. N. 23 in Prva izmena. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »SISKA«: angl. barvni film »Lepo je biti mlad«. Tednik F. N. 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. LETNI KINO »BEZIGRAD«: češki barvni film »Kod in kam«. Tednik: Mladini Sport in telovadba. Predstava ob 20.30: Predprodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih razen v kinu Bežigrad od 9-11 in od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM: italijanski film »Bandit Musolino«. Predstavi ob 19 in 21.

KINO »LITOSTROJ«: ruski barvni film »Dvanajsta noč, brez tednika. Predstava ob 20. Danes zadnjkrat.

KINO »TRIGLAV«

Jugoslovanški film

»SLAB DENAR«

Tednik. V glavni vlogi Dubravka Gal, Ljuba Tadić in Antun Natla. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjkrat.

»METALNA« - tovarna konstrukcij in strojnih naprav - Maribor-Tezno

sprejme inženirje elektrostroke s prakso

za izdelavo projektov elektrifikacije za transportne naprave, mostne žerjave, stolpne in pristaniške žerjave, transportne naprave in razne dvizne naprave ter šilnice.

Plača po tarifnem pravilniku in dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo podjetja. M 136

Komisija za razpis mest direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Tržič

razpisuje

na podlagi člena 21 zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ št. 52/57) mesto

direktorja

Bombažne predilnice in tkalnice v Tržiču

Pogoji: višja strokovna izobrazba v tekstilni stroki in pet let prakse ali srednja strokovna izobrazba v tekstilni stroki in deset let prakse na vodilnih položajih v gospodarstvu.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Prošnje je treba poslati komisiji za razpis direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Tržič v roku 15 dni od objave tega razpisa.

Prošnji priložite kratak življenjepis in podatke o sedanjem službovanju. K 87

DELAVSKI SVET IN UPRAVA

LJUBLJANSKIH OPEKARN

sporočata vsem interesentom za nakup opeke

da so pogodbeno vezane količine opeke, ki bodo proizvedene v letu 1958.

Zaradi tega bomo vsa naročila za leto 1958 sprejemali oziroma sklepali pogodbe po posebni objavi konec tekočega leta.

Ljubljanske opekarnice Ljubljana

1824

ŠTEVEEC tiktaka

Zaščita v atomski tovarni: tehniki nenehno merijo stopnjo radioaktivnosti

- Zaradi škodljivega sevanja je atomski čas opremil raziskovalce in delavce v laboratorijih pri atomskih tovarnah s posebnimi oblekami in z aparati, spričo katerih so pri teh delih zaposleni ljudje podobni na prvi pogled prebivalcem drugih planetov, kakor si jih je zamislila človeška domišljija.

Kratek opis s primeri — takih je v tej ali oni obliki kar precej na dnevnem redu v vseh tovarnah in drugih napravah, ki delajo z atomskimi žarkovi — naj pove, čemu vsemu so izpostavljeni pri atomskih napravah zaposleni ljudje. Atomske tovarne se razlikujejo od navadnih po tem, da so v njih »vroča« področja. Ta izraz označuje tista delovna mesta, na katerih je sevanje neposredno ne-

varno človeškemu organizmu. Clovek, ki prebije na tistem mestu določen čas, se mora vestno ravnati po varnostnih predpisih. Zraven strokovnjaka je vedno kak tehnik, ki kar naprej pregleduje delno avtomatične aparate.

Ob vходу v tovarno dobi vsak delavec števec za merjenje radiacije. Malico mora pustiti v posebnem prostoru, da se ne okuži. V stališču odloži vso svojo obleko ter si pod nadzorstvom strokovnjaka nadene delovno haljo in druge reči. Najprej obleče zapovrstjo dva bela pajaca, nato natakne dvoje rokavic, ene usnjene, druge gumijaste, obuje pravtako čevlje in se pokrije s čepico, ki neprodušno obdaja glavo, nazadnje pa si pritrudi kislikovo masko, ki daje navadnemu zemljani viden, kakor da se je pravkar pripeljal z vesoljsko ladjo s kakega drugega planeta.

Potem se »atomski« delavec odpravi na delovno mesto. Medtem ko se delovne operacije vrstijo v najhitrejšem možnem tempu, stoji na delovnem mestu fizik, ki brž ugotovi, kdaj je treba zaradi sevanja zamenjati delavca, ker je njegov organizem že vsrkal maksimalno dovoljeno količino žarkov.

Na poti iz laboratorija ali delavnice se delavec postopno iznebi opreme. Ves čas ga nadzorujejo spremljevalci, obleko pa spravi v poseben zaboj, da potem vse skupaj razkužijo. Obvezni prihi dodajo kemikalije in posebno milo, Geigerjev števec pa pokaže stopnjo radioaktivnosti v delavčevem telesu. Ko se delavec atomske dobe — večinoma so to strokovnjaki — umije in razkuži, ko ga pregledajo in se preobleče, sme navsezadnje na malico ali na kosilo. Preden gre domov, mora še enkrat izmeriti radioaktivnost svojih rok in nog.

Fizik, ki delavca spremlja na delovnem mestu, spravi aparate

v poseben laboratorij, še prej pa skrbno zapiše vse številke. Vsak tehnik ali pa obiskovalec, ki si je vsaj enkrat ogledal atomske naprave, ima v kartoteki listek s svojim imenom in z vsemi podatki, ki so jih izmerili med njegovo hojo po delovnih prostorih atomske tovarne.

Dvoje zakonov: 265 let

Mesto Butte v ameriški Montani se ponaša z dvema svojevrstnima porokama. Najprej sta se vzela 84-letni Warnstrom in 77-letna Kathryn Hill, potem pa se je njen 54-letni sin poročil z njegovo 50-letno odvdovelo hčerko. S rje zakonci štejejo skupno 2. let.

Šest prstov

V neki vasi pri Kotoru imajo skoraj vsi člani neke družine na rokah in nogah po šest prstov. Hči enega izmed bratov, ki imata po šest prstov, je rodila šest otrok s šestimi prsti na rokah in nogah ter dva, ki imata po pet prstov. Zanimivo je, da je šesti prst lahko odstraniti z operacijo, vendar se starejši člani te družine ne dajo operirati.

V odprtinah, skozi katere prihaja zrak v motorje reaktivnih letal, se lahko naberejo kaj različne stvari. Neke ameriške letalske družbe je zbirala predmete, ki jih je zračni pritisk potegnil v odprtino in so povzročili lažje okvare. Vrstijo se predmeti od kap žebeljev, obrobov in verižic pa do zastopnikov živalskega sveta, kot vidite na sliki

Sodobna tehnika nalaga industriji dokaj zapletene naloge. Na sliki: jeklena turbinska spirala, češkoslovaški izdelek, namenjen hidrocentrali Koronovo na Poljskem

Drobne ZANIMIVOSTI

REKLAMA

Neki hollywoodski čevljar je dal v izložbeno okno takie oglaš: »Pri meni lahko dobite čevlje vseh znanih filmskih igralc in igralk.«

CEPLJENJE V PAKISTANU

Proti koleri in kozam so cepili v Zahodnem Pakistanu 25 milijonov ljudi, da bi preprečili širjenje epidemije. Lani je umrlo za tema boleznima okoli 10.000 Pakistancev.

VZROKOVANEMSKO POTNIŠKO LETALO

Na velesejmu v Leipzigu so pokazali maketo velikega reaktivnega potniškega letala »Ile« s krili delta. Letalo bo lahko sprejelo 72 potnikov, zmoglo pa bo 800 km na uro. Imelo bo štiri reaktivne motorje.

VELIKA MAKETA

V Duisburgu so izdelali dosti največjo maketo, kar so jih pokazali na avstovni razstavi. Dolga je 48 m, ponazarja pa obratovanje premogovnika, kokarne, naprav za izkoriščanje odpadkov, dalje železniške voze, visoke peči, toplotnico železa in jeklarne. Pripravljali so jo sedem mesecev, stala pa je okoli 140 milijonov dinarjev. Ko bodo razstavo zaprli, bodo maketo pokazali v več mestih po svetu.

RESEVANJE PRI 200 KM NA URO

Nov način reševanja so preizkusili v ZDA. Hidroavion, ki leti s hitrostjo 200 km na uro, je dvignil z zemlje inženirja v posebni obleki. Pilot je spustil iz letala vrvi s kavljem in dvignil človeka s tal, potem pa so ga s škripcem počasi spravili v letalo.

VOJNA NAPOVED DIMU

Prvega junija letos dim ne bo več zastiral sonca nad britanskim otočjem, je rečeno v predpisu iz leta 1956, ki naj bi začel veljati te dni. Če bo po tem roku še uhajal dim iz tovarniškega dimnika in iz zasebnih stanovanjskih hiš, bo moral lastnik plačati sto funtov globe. Fravijo, da bodo vse dimnike opremili s posebnimi čistilci.

PODZEMLJE: DVE MILIJARDI

Vrhovni tožilec ZDA Rogers je dejal, da stane boj proti ameriškem podzemlju okoli dve milijardi dolarjev letno. Sredstva za ta boj so torej pomembna postavka v proračunu ZDA. Velikih zangsterskih tolp po njegovem mnenju ni več, zato pa delajo v posameznih državah manjše skupine, ki se za večje akcije povežejo med seboj. Lani je bilo v ZDA 2.800.000 prestopkov, kar je osem odstotkov več kot predlanskim.

BRAUN: DVOJKA IZ MATEMATIKE

Ko je bil Einstein študent, so mu profesorji svetovali, naj študira karkoli, le matematike ne, češ da snima darus. Pred kratkim je soče prvega ameriškega satelita nemški znanstvenik dr. Braun povedal tudi svojo veliko skrivnost: »ko mi je bilo trinajst let, sem imel nezadostno oceno iz matematike in fizike. No, kasneje sem le popravil oba dveka.«

NERODNA ZAMENJAVA

S klinike v westfalskem Münsteru bi bilo treba odpeljati duševnega bolnika v zavod. Bolničarji so stopili v napačno sobo in tam našli na zdravnika Morgenrota, ki je počival po delu. Hoteli so ga odpeljati, mož se je upiral. »Hodite Morgenrot ali Abendrot, s nami boste šli.« Šele bolničarka, ki je prišla po naključju mimo, je rešila zdravnika iz nerodnega položaja.

Družnica Bataillon. Mamica je takoj spoznala svoje punčko

Mama je spoznala punčko

V Franciji se je podobno kot v ZDA razmahnila trgovina z ugrabljenimi otroki

Okrog polnoči je Ginette Bataillon v spremstvu moža in sestre prispela iz Toulousea v Béziers in se takoj odpravila v krajevno porodnišnico. Policija je upravi bolnišnice že poslala sporočilo o vzrokih obiska. Dežurni zdravnik pa je opozoril mlado mater, ki je drgetala od razburjenja:

»Vaš otrok je v eni izmed dvanajstih zibelk, ki stojijo v spalnici. Predpisi določajo, da lahko le vi poveste, kateri otrok je vaš.«

Ginette je bila prepričana, da bo med dvanajstimi otroki prispela svojo Heleno po zavihanem nosku in modrih očkah.

Tako je tudi bilo. Mlada mati je pohitela med zibelkami, pri peti se je ustavila in od razburjenja ni spravila glasu iz sebe. Naglo je dvignila punčko in jo stisnila k sebi. Po licih so ji polzele solze, srečna mamica je od veselja jokala in se smejala hkrati.

Kako je izginila mala Helena? Noč brez spanja in strašna skrb so prevzele starše male Helene, ko je dojenček sredi popoldneva izginil z vozičkom vred izpred trgovine v Toulouseu, kjer je opravljala Ginette drobne nakupe. Obvestila je policijo, o ugrabitvi so pisali listi in je poročal radio, mala Helena je izginila brez sledu. Izginila je prav kakor prav na lepem zmanjka na stolice majhnih otrok v Franciji. Oblasti ugotavljajo, da je to resen problem.

V Béziersu je policijski komisar zasliševal ugrabiteljico v osebi 38-letne diplomirane bolničarke Rose Theron, ki so jo tri ure poprej prijeli v avtobusu z otrokom v naročju.

Avtobusni sprevoznik je iz listov in radia izvedel za ugrabitvev otroka v Toulouseu. Ko je na cesti pri Béziersu vstopila v njegovo vozilo ženska srednjih let z otrokom, je sprevoznik poklical uniformiranega znanca. Ta je zasledoval žensko, ki se je napotila proti železniški postaji.

Rose je kupila vozni listek do Carcassona. Stražniku se je zdelo čudno, da je ženska potovala po ovinkih, ko bi se vendar lahko peljala z avtobusom naravnost v to mesto.

Na zaslišanju je najprej nespretno lagala, češ da otroka ni prijavila na matičnem uradu, ker je rodila skrivaj, nazadnje pa je priznala, da je punčko ukradla pred trgovino v Toulouseu.

»Ne vem, kod vse sem hodila potem,« je rekla. »Spominjam se, da sem voziček pustila ob cesti in hodila, vso noč. Peš sem prišla

70 km daleč. Poglejte čevlje! Popoldne sem prispela domov v Carcassone. Nisem brala listov, nisem slišala radijskih opozoril. Presrečena sem bila, ker sem imela otroka. Hotela sem se s punčko skrivati pri svojcih v Carcassonu. Zdal je vsega konec.«

Rose se je poročila leta 1948, pred sedmimi leti pa se je ločila. Po poklicu je bolničarka in ima 15-letno hčer. Čemu ji bo tu otrok? Policija je kmalu ugotovila, da je Rose ukradla punčko iz koristoljubja. Imela je ljubimca. Navzela mu je, da bo dobila otroka, on pa ji je potem pošiljal mesečno po 50.000 frankov. Hotela ga je prisiliti k poroki, v ta namen pa je potrebovala otroka, zato ga je ukradla.

Oblasti preverjajo zgodbo. Pri ugrabiteljici so namreč našli precej denarja. Listi so že večkrat opozarjali, da se je v Franciji močno razmahnila trgovina z dojenčki. Na sled so prišli prvi verigi ugrabiteljice in trgovcev z ukradenimi otroki, ki so jih na črno prodajali premožnim zakoncem brez lastnega naraščaja. Primer iz Toulousea je spodbudil oblasti k še prizadevnejšemu zasledovanju teh svojevrstnih zločincev.

»Oprostite, ali bi vam ugajala klobuka, če bi bili moj mož?«

KLOBASA

Učitelj: »Peter, tvoj oče je mesar, zato nam boš lahko povedal, kako se delajo klobase.« Ker je Peter molčal, je učitelj nadaljeval: »Zakaj pa nič ne zineš? Mar res ne veš?«

Peter: »Vem že, le povedati ne smem.«

»Zbudi se, dragi, kava te čakal«

Nacist s kuhalnico

je moral zapustiti otok Tobago

Angleška princesa Margareta obiskuje zadnje tedne nekatere britanske čezmorske posesti. V njenem potnem načrtu je tudi obisk otoka Tobago. V pripravah na sprejem so otočani pričakovali največ od glavnega kuharja modernega hotela »Crone Point« v preprisanju, da bo princesa najbolj občudovala njegove spretnosti.

To pričakovanje pa je padlo v vodo, ali bolje rečeno, zletelo je v zrak, ker se je kuhar kar na

lepem odpeljal z letalom na Bermudske otoke. Razlaga: odpustili so ga in ga odslovili, ker je bil nacist in se je vsepovsod bahal s svojimi nazori.

Franz Posch je bil nekoč kuhar pri nemškem letalstvu, po zlomu nacizma pa je nekaj časa kuhar milijonarki Barbari Hutton. Vse bi se nekako zgladilo, če bi Franz ne ostal nacist v mislih in dejanjih. Na otoku Tobago je javno prepeval cde hitlerjevskeemu tretjemu rajhu.

Ko se je otok pripravil na sprejem britanske princese, se je kuhar širokoustil o pravilni ureditvi tretjega rajha, o junških dejanjih nacističnega letalstva in tudi o svojih vrlinah. Njegovo pripoved je slišal v nočnem lokalu stražnik v civilu, o Franzu Poschu so potem razpravljali na otoški policiji v navzočnosti enega izmed funkcionarjev iz princesinega spremstva.

»Sklenili smo, da Poschu ne bomo podaljšali dovoljenja za bivanje na našem otoku,« je povedal policijski predstojnik. »Izgnati ga ni bilo treba, le dovoljenja mu nismo podaljšali.« Tako se je Posch odpeljal na Bermude, pripravljali odbor za sprejem zastopnice britanske kraljevske hiše

na Tobago pa je moral v naglici poiskati zasilno nadomestilo za princesinega kuharja.

Poročali smo že, da je ušla med predstavo iz cirkusa »Lambert-levinja »Gladys«, ki se je nekaj časa sprehajala po mestu in vsej četrti nagnala strah v kosti. Dogodek je izkoristila za osebno reklamo silkarja Madeleine Rasky, ki je v levji kletki napravila osnutek pobegle, vendar v glavnem zelo mirne zveri.

Lastnica vile v San Vincenzu ob italijanski obali Maremma ima kaj pisano menažerijo. Živalj so njeni stalni spremljevalci. Razen fazanov skrbi za dvoje divjih prašičev, ki ju je kot mladčica rešila iz valov, pa za mačke, pse različnejših pasem in številne ptice

STROJ proti kolcanju

Štirinajst dni je hodil Thomas Paulino iz ameriške države Connecticut od zdravnika do zdravnika in prošil za sredstvo proti kolcanju. Pred nekaj dnevi pa je ves srečen povedal, da se mu je nehalo kolcat, potem ko ga je dve minuti in 40 sekund tresel stroj, izum Libanonca, ki se zdaj muči v Ameriki. V štirinajstih dneh neprestanega kolcanja je Paulino shujšal za pet kilogramov. Izumitelj nenavadnega stroja, ki je dobil naziv »prisiljevalac k smehu«, se imenuje Assmar.

Medicino je študiral v Ameriki, s svojim strojem pa prav rad brezplačno postreže vsakomur.

Vas tone

V angleški grofiji Derbyshire so se vsake hiše pogrezile v tedi v dni dober meter. Pod vasjo je rudnik. Zemljišče se seseda zaradi številnih rovov. Delavci so več dni popravljali pokvarjene vodovodne cevi in masili razpoke v stenah. Če se bodo tla še ugrzala, bodo morali vaščani zapustiti domove.